ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՑ համար, տարեկան 70 ղրշ. վեցամսեայ 35 ղրշ. Եռամսեայ 20 ղրշ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 90 ղրշ. Վեցամսեայ 45 ղրշ. Եռամսեայ 25 ղրշ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 25 ֆր. Վեցամսեայ 13 ֆր.։

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՀԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

ԾԱՂԻԿ

ՕՐԱԳԻՐ

"زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزته‌در

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7
ՍԱԳԱՅԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է հակիրճ գրուած ըլլայ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի տրուիր։

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK
Galata, Kourchounlou han, N· 7 Cons/ple.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 444 | "ԾԱՂԻԿ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ | 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1902 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

ՔԲՕՍԱՇՐՋԻԿԻ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԱՅԹՈՒՀԻՆ ԵՒ ԾԵՐ ՄՈՒՐԱՑԻԿԸ

Շոգենաւին մէջ ամբողջ ժողովուրդը անհամբերութեամբ ճաշէ մը ետքը, պատրաստուած էր դուրս ելլելու։ Բաց գոյն, ծիծաղկոտ արդուզարդերով զեռասի կիներ, ընդհանուր զուարթութիւն մը կը սփռեն կամրջակին վրայ։ Փոքրիկներ ուրախութիւններնուն կը թրթռան։ Պարոնները քաղաքի արդուզարդնին առած են։ Շոգենաւը հարիւրաւոր նաւակներով կը չրջապատուի, որոնք կը տատանին, կը դարձդարձին, կը վժժան եւ իրենց լապտերներով, հաճելի լուսավառութիւն մը կը յօրինեն մեր չուրջը։ Ամէն նաւակներէն երկար փայտերու ծայրը ահագին փունջեր կապած թարմ ծաղիկներու, քովն ալ չորս ծայրը մէկ կապուած թաշկինակ մը ուր պէտք է նետել փոխարժէքը. կ'երկնցնեն դէպի կամրջակը շոգենաւին, ծռած բազմաթիւ ճամբորդներուն։ Պարտէզի բուղխ ու անուշ բոյր մը կը ծաւալի ու կը խնկարկուի աղի մթնոլորտին մէջ եւ երկվայրկենի մը մէջ լուսեղէն գօտիին վրայ, գոյնզգոյն ծաղիկներու պսակ մը կը դառնայ մեր չուրջը, ինչպէս գունագեղ լոյսերու չքեղ մանեակ մը կիսովին կը դառնար քաղաքին լանջքին փռուած։

Բժշկական քննութիւն մը,—շոգենաւին Եգիպտոս հանդիպած ըլլալուն համար, ուր ժանտախտ կար այդ միջոցին,—երկար կը տեւէ, մասնաւորաբար այն խստութեան պատճառով զոր ստիպուած էին գործադրել, քաղաքին անմաքուր ըլլալուն եւ Նաբոլիի ահաւոր այն քոլերային համար՝ որուն սարսափը մինչեւ հիմա տակաւին անմեռ կը մնայ ամէնուն սրտին մէջ։ Որով ալ դուրս ելլելու ժամանակ չի մնար, մասնաւոր դժբաղդութիւն մը անոնց համար մանաւանդ, որոնք յատկապէս քիչ կերած էին ան իրիկունը, համբաւաւոր «մաքառոնի»ին տեղ պահելու համար։ Երբոր բժշկական ազատ անցագիրը կը հասնի, բոլոր նաւակները կը պարպուին եւ կատարեալ բազմութիւն մը, մարախներու արշաւանքի մը պէս իրար կոխկրտելով, ներս կը խուժէ։ Ժամանակը սուղ է։ Ծաղկավաճառներ, մանրավաճառներ, երգիչներ, նուագածուներ, երգչուհիներ, նաւավարներ, կայթուհիներ, ամբողջ զանազանութիւն մը, խառնուրդ մը, զոր հազուադէպ է տեսնելը եւ գիտելը՝ հաճելի։

Դուրս ելլելէն յուսահատ ու յուսախաբ ժողովուրդը կը բոլորուի չուրջը անոնց եւ զուարթութիւնը չուտով կը վերադառնայ։ Սերէնատները կը սկսին։ Խումբ խումբ, մանտոլիններով, կիթառներով, ջութակներով կը նուագեն։ Աղուոր աղջիկներ կ'երգեն։ Արծաթ դրամները օդին մէջ դառնալով, դառնալով կ'իյնան աղուոր աղջիկներուն ափին մէջ։ Եւ չես գիտեր ինչո՛ւ, ծովին վրայ, անստգիւտ այդ համայնապատկերին առջեւ, աղի ու ծաղիկի այդ մեղկ ու սաստիկ բուրումներուն ողջագուրանքովը օծուած ու մութին մէջ երգուած տարփանքի կրակոտ այդ երգերը, գերազանց գրգռութիւն մը, խաղտանք մը, վայելքի ծարաւ մը կու տան ամէնուն։

Խումբ մը, մասնաւորապէս, ընդհանուր ուշադրութիւն կը գրաւէ։ Չորս երիտասարդներ, նուագախումբ մը կազմած, իրարու ետեւէ, ժողովրդական երգերու հանրածանօթ կտորներ կը զարնեն, եւ իրենց հետ բերուած ծաղկաւի աղջիկ մը, իրենցմէ հազիւ երկու քայլ միայն առաջ կեցած, մէկ ձեռքը մէջքին դրած, միւսովը փէշը բռնած, գլուխը ետ, կուրծքը առաջ, աչքերը յափշտակուած, սրունքները իրարմէ հեռու, կ'երգէ, մեծաձայն ու լիաթոք։ Ամբողջ բազմութիւն մը կը չուրջպատէ զիրենք, որուն մէջ մեծամասնութիւն կը կազմեն կիները, ինչ որ հաւաստիք մըն է թէ տեսնելու արժանի,—մանաւանդ կանացի,—բաները չեն որ կը պակսին հոն։ Եւ իրաւ ալ, այդ աղջիկը, հոն խուժած բազմաթիւ Նաբոլիցի աղջիկներուն ու կիներուն մէջ, տեսնելու արժանի բան էր։

Տպածոյէ պարզ մութգոյն չրջազգեստ մը, իր աղուոր հասակը կը գրկէր։ Սեւ մազերու առատ ու ոլորուն խուրձեր կ'իյնային քիչ մը ամէն դի, իր գլուխին վրայ, ուր ականջները կ'անհետանային անոնց ալեծածանքին տակ, եւ թուխ, մեղ իր դէմքը չքեղօրէն կը չրջանակուէր։ Ածուխէ աչուըներ, դեռ կրակ չեղած, արդէն իսկ կ'այրէին իրեն յառողները, արեւին նայելու յանդգնողներուն պէս, եւ կարմիր հաստ չրթունքով, լայն բերան մը, հեշտանքի հոսանք մը դուրս կու տար, երգելու համար կծկուելով աւելի բացուած ատեն։ Իր բաց կոկորդէն, ուրկէ վար իր մութ մարմինն խորհուրդը կը ծածկուէր, համբոյրի թաց չողիներ կ'ելլէին վեր։ Եւ իր տասնըեօթը տարու մատղաշ աղջկան իրանին վրայ, զինուորական վրաններու ձեւով, պզտիկ, կլոր ու սրածայր, եւ դամէ կաղապարներու պէս կարծր ու ցայտուն կուրծքերը, որոնք իր աղքատիկ չիթակին անսահման ճոխութիւն մը կը պարգեւէին, մարդիկներուն բուռն սքանչացումին եւ կիներուն կատաղի նախանձին առարկայ կը դարձնէին զինքը։ Շատ կիներ, իրենց էրիկներուն թեւէն կը քաշէին տանելու համար, երբ միւս կողմէն, ուրիշներ, հոտ առած, փութանակի կը հասնէին։

Կոկորդային լեցուն ձայնով մը կ'երգէր ան իտալական անուշ ու աչխոյժ երգեր, ձեռքերով, աչքով-դէմքով ընկերանալով անոնց, երբ յանկարծ ճամբորդներէն մէկը, որ հարուստ ալ պէտք էր ըլլալ միեւնոյն ատեն, փայլուն դեղին դրամ մը կը նետէ աղջկան ճակատին եւ կը պոռայ.

—Օ՛ն, քիչ մըն ալ պարէ՛ նաչիմ . . .

Երգը մէկէն կ'ընդհատուի։ Նուագախումբը նոր եղանակ մը կը սկսի, տրագ, ճարճատուն, տենդոտ, եւ պարախեմը, դեղին պեխերով տգեղ երիտասարդ մը, չունի դիմացդրութիւնով ու չիլ նայուածքով, եւ որ անհնլի հակասութիւնով լեցուն զուգադիպութիւնով մը, սիրահարն է եղեր գընչուհիի մը կրակոտ վառվռութիւնով այդ գեղանի աղջկան,—ինչպէս վկայեցին, ներկայ Նաբոլիցի բարեկամներ,—եկաւ կանգնիլ դէմը անոր, եւ պարել, կաքաւել, ցատքռտել անօրինակ աչխոյժ ու թափով մը։ Աղջիկը փէշը բռնած, սեղմօրէն, սրունքներուն վրայ, ոտքերը կը նետէ վեր այնչափ որչափ որչափ որ կրնայ, երբ միեւնոյն բանը կ'ընէ իր դէմը խաղցող երիտասարդը։ Բայց այս վերջինին գրեթէ բնաւ չկայ ուշադրութիւն դարձնող։ Բոլոր նայուածքները մէկ տեղի մը կապուած են։ Կիներէն չատերը կ'առնեն կը քալեն, կասկարմիր կտրած։ Աւելի տարիքոտները ու նեբողամիտները կը մնան, որոնցմէ մէկը, ինքզինքին կը թոյլատրէ նետուելու բարձրաձայն խորհրդածութիւնը.

—«Ինչո՞ւ սուտ ըսեմ. աղուոր աղջիկ մը կը սիրեմ տեսնել այնչափ՝ որչափ պիտի սիրէի աղուոր տղայ մը . . .»

Բայց իրաւ, հրաշալի էր տեսարանը։ Գէթ ես չեմ գիտեր, չեմ տեսեր, կամ կրնար երեւակայել բան մը որ անոր չափ տպաւորութիւն թողած ըլլայ վրաս։ Լոյսերուն տակ, մութ ցոլքեր արձակող իր բաց պղնձագոյն դէմքը, թեթեւ կարմրութիւնով մը կը վարդերանգուի հիմայ այտերուն վրայ, եւ իր բոցէ նայուածքը, տակաւ կը մարի յոգնութեան, չնչհատութեան ու արագ չարժումներուն առաջ լերած գերագոյն գրգռանքին ազդեցութեանը տակ։ Բայց ինչ որ տեսնելու էր, իր վեր նետած սրունքներուն չափ ալ,—որոնց բացխփումը հազիւ ակնթարթ մը կը տեւէր, հեշտանքի մը պէս սաստիկ ու կարճատեւ,—իր բոլորշի ու գլխիվեր կուրծքերն էին, սեղմ չիթակին տակ վէտ ի վէտ, ըմբոստ, կից նետող։ Մանր դրամներու տարափ մը, բոլոր ցոլքերով կը թափթփի օդին մէջ, վեր կը նետուի այնչափ որչափ վեր նետուէին ոտքերը։ Ընդհանուր ջղայնութիւն մը, եռք մը, ծարաւ մը կը թօթուէր, օրերով հանդարտ ճամբորդութեան մը մէջ կաղդուրուած, ներկաներուն ձգտուած, ղրկուած, զգայնացած ջիղերը։

Ու յանկարծ, գերագրգիռ այդ պահուն, — գերազանցապէս իտալական տեսարան, — ուրիշ խումբ մը, նուագածուներու ու կայթուհիներու, նախանձոտ առջիններուն յաջողութեանը, կու գան իմաց տալ որ, պէտք է քաշուին քիչ մը, իրենք ալ իրենց կարգին քիչ մը դրամ չահելու համար։ Ընդդիմութիւն մը առջիններէն. միւսները կը պնդեն. Ժողովուրդն ալ կը խառնուի։ Թող չեն տար եւ ընդհանուր խառնակութիւն մըն է կը փրթի։ Երկու խումբերը իրար կը ծեծեն։ Վայնասուն մը կը բարձրանայ։ Եւ այդ խառնաչփոթութեան մէջ քանի մը տաքգլուխ երիտասարդներ, յանդգնօրէն առաջ կը նետուին ու աղջիկը անխնայ հարուածներուն տակէն ազատելու պատրուակին տակ, կ'առեւանգեն եւ մութ ու հեռաւոր խորշ մը տանելով կը սխմտեն, կը գրկեն, կը պագնեն, ոտքերը վեր կը նետեն, իբր թէ խաղցնելու համար, քիչ մը առաջուան պէս, երբ անդին, անոր մարդը կը կռուի, իր իրաւունքները պաչտպանելու համար, եւ կռուի մէջ վրայ կու տայ իր բոլոր վաստըկածը եւ վերջնականապէս կը կորսնցնէ իր . . . արդէն չիլ աչքը։

Ասդին, բազմութենէն անջատ, բոլորովին խեղճ մարդ մը, վաթսուննոց մօտաւորապէս, բարձրահասակ ու գեղգեղ, բայց բացարձակապէս կոյր, որուն քովը պզտիկ տղայ մը կայ իբր առաջնորդ, ջութակ կը զարնէ հիանալի կերպով։ Բայց իր չուրջը ոչ ոք կայ։ Ոչ զարմացող իր անըմբռնելի ճարտարութեանը վրայ, ոչ ալ կարեկցող մը իր զղձեցնող ինկածութեանը վրայ։ Կը չալէ ու կը չալէ, ցաւագին, հանդարտ, աղիողորմ եղանակով մը, երբ անդին երգ, պար, կռիւ, [illegible], համբոյր, ամբողջ իրար կը խառնուին, ինչպէս տերեւ, թուղթ, փոչի, անձրեւ, ծուխ իրար կը խառնուին, փոթորկին թօքերէն փչուած բուռն հովի մը մէջ։

ԺՕՆ ԹՕՄՄԻ

ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԵՐՈՒՆ ԹԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(ԱՌԱՋԻՆ ՅՕԴՈՒԱԾ)

Շահեկան է անչուշտ գիտնալ թէ ինչո՛ւ այրերը ունին իրենց յատուկ թերութիւնները, թէ որո՛նք են անոնք եւ ի՛նչ առիթներու եւ ի՛նչ պայմաններու մէջ ծնունդ կ'առնեն։ Միեւնոյն բանը նաեւ կանանց համար։

Նախ, բացայայտ է թէ թերութիւնները եւ մանաւանդ սեռերու համեմատ անոնց ունեցած աստիճանաւորումները որոշ բաժանում մը ունին. եւ, ինչպէս որ երկու սեռերը կը տարբերին իրարմէ ֆիզիքական յատկութեանց տեսակէտով, ճիշտ միեւնոյն կերպով կը տարբերին նաեւ իրենց հոգեկան յատկութեանց կամ թերութեանց մասին։ Կարգ մը թերութիւններ, ինչպէս է պչրանքը զոր օրինակ, աւելի կանանց կը վերաբերին. ուրիշներ, ինչպէս է որկրամոլութիւնը, այրերուն յատուկ են ընդհանրապէս. եւ նոյն իսկ երբ միեւնոյն թերութիւնները տեսնուին երկու տարբեր սեռերուն վրայ ալ հաւասարապէս, անոնցմէ իւրաքանչիւրին մէջ միւսինէն տարբեր ձեւ մը կը ստանան։ Անո՛ր համար շահեկան է անոնց ուսումնասիրութիւնը, որովհետեւ անկից կարելի է հետեւութիւններ հանել այր եւ կին մարդոց հոգեբանութեան նկատմամբ։

Խնդիրը այն է թէ, այդ թերութիւնները կախում ունին ընկերային եւ բարոյական որոշ պայմաններէ, որոնց ճակատագրականօրէն ենթարկուած են մարդիկ.—Այրին համար անկախութեան ու տիրապետութեան, իսկ կնոջ համար հպատակութեան եւ համակերպութեան պայմաններ։ Կինը տակաւին, կարգ մը պայմաններու բերմամբ, ենթական է էրիկ մարդուն, եւ երկու սեռերուն բոլոր թերութիւնները իրենց իսկութեանը մէջ գոյութեան այս պայմաններէն կախում ունին, ու անոնցմէ առաջ կու գան։

⁂ Վերլուծելով թերութիւնները, այնպէս ինչպէս կը ներկայանան մեզի՝ բաժնուած երկու սեռերուն մէջ, պիտի հաստատուէր այս կարծիքը։ Առնենք օրինակի համար որկրամոլութիւնը։ Նկատի առնելով այն ուղղակի կամ անուղղակի չարունակական զբաղումը զոր ունի կինը խոհանոցին ու կերակուրներու նկատմամբ, նկատի առնելով նաեւ այն պարագան թէ կինը միշտ ստիպուած է ապրիլ պզտիկ տղոց հետ որոնք գրեթէ առանց բացառութեան չատակեր կ'ըլլան, կարելի է այնպէս կարծել թէ կինը աւելի որկրամոլ է քան այր մարդը։ Իրականութիւնը ճիշդ հակառակն է սակայն ատոր։ Այրերը կիներէն չատ աւելի յաճախ որկրամոլ են։ Թէեւ աշխարհի մէջ կերակուր եփող կիները չատ աւելի բազմաթիւ են այրերէն, բայց ամէնէն նշանաւոր խոհարարական հատորները այրերու կողմէ պատրաստուած են, ինչպէս է զոր օրինակ Պրիյա-Սավարէնինը, Վիալառոնինը, Արթուչինը եւ ուրիչ չատե՛ր։ Միշտ այրեր են պաչտօնեաները որոնք գնուելիք կամ ծախուելիք գինիներու, թէյերու, խահուէներու համը կը նային։ Նմանապէս այրեր են պատմական եւ աւանդական ամէնէն համբաւաւոր որկրամոլները. Լուկուլլոս, Սարդանաբաղ, Կարկանդիւա, Բանդակրիւէլ։

Ֆրանսերէնի մէջ կան gourmand եւ gourmande բառերը, բայց gourmet բառը որ ուտելիքի մասին նուրբ ու փափուկ ճաչակ ունեցող կը նշանակէ, իգական չունի, gourmette չ'ըսուիր երբեք։

Փափկաճաչակութեան այս մեծագոյն զարգացումը այր մարդուն քով, կարելի է բացատրել անոր՝ բաղդատաբար կնոջ ունեցած աւելի մեծ աննդատական կարողութեամբը։ Ցետոյ այրը ամէն օր գործօն ու գրգռուն կեանք մը կ'անցընէ, բան մը որ ինչպէս բոլոր զգայարանքներուն նոյնպէս եւ ճաչակելիքին վրայ կ'ունենայ իր բնական ազդեցութիւնը։ Այրը սեղանին վրայ գրգռիչ, կծու բան մը ունենալ կ'ուզէ, միշտ զանազանուած։

Եւ արդէն ալքոլամոլութիւնը որ այս կիրքին ամէնէն սուր մէկ դրուագն է, արական հիւանդութիւն մըն է կուռթեամբը, գրեթէ բոլորովին անծանօթ՝ կանանց։ Ընդհակառակը կինը որ չատ միօրինակ կեանքով մը կ'ապրի, առանց մեծ գրգռումներու եւ զբաղումներու պէտք չունի բոլոր այդ գրգռումներուն։ Ասկէ զատ, եթէ այր մարդուն՝ կերակուրներու նրբութիւնները ճաչակել գիտնալը պատճառ մըն է զայն որկրամոլութեան մղող, ո՛չ նուազ զօրաւոր պատճառ մըն է նաեւ կերակուրները ճաչակել կարենալը. որովհետեւ, կրնայ ըլլալ որ կինն ալ կարենայ աղէկ կերակուրներու ճաչակը ունենալ, բայց տան մէջ երկրորդական ձայն մը ունենալով չկրնար իր ճաչակին տրամադրութիւնները գործադրել, ընդհակառակը կը ջանայ յաղթել անոնց, զանոնք խեղդել։

Տիկին մը, զոր կը ճանչնամ ես, կերակուրներու նկատմամբ չատ դժուարահաճ ամուսին մը ունի եւ այդ կերակուրներու պատրաստութեան խնդիրը այնքան մեծ մտատանջութիւն մըն է իրեն համար որ, գիչեր ցորեկ «Ի՛նչ եփեմ»ին վրայ կը մտածէ...

Եւ ահի՛կա՛, չարունակ այր մարդուն որկրամոլութեան զոհը ըլլա՛լն ալ, կը հեռացնէ կինը այդ թերութենէն։

Որկրամոլութիւնը հետեւաբար թերութիւն մըն է, որուն ծնունդ կու տայ նախ ամէն կարգի գգռումներով ու դրդումներով լի կեանք մը, եւ կը զարգանայ յետոյ տան մէջ գիտակից գերիչխանութեան դիրքին ձեռքով։

⁂ Այս միեւնոյն պատճառներուն համար, իր միօրինակ կեանքին, իր՝ մէկէ մը կախում ունենալուն, եւ տանտիկնի հանգամանքին համար է որ նաեւ, կինը աւելի կծծի, անհամեմատօրէն աւելի խնայող ու քիչ ծախսող է քան այրը։ Տուէք իրեն ամսական որոշ գումար մը. որչափ որ ալ կ'ուզէ պզտիկ ըլլայ ան, եթէ անփոփոխ է, պիտի տեսնէք որ կինը միշտ հազարումէկ գործ պիտի տեսնէ այն ստակով, գործեր՝ զորս այրը ընելու համար կրկինը ծախսէր թերեւս։ Կնոջ այս կծծիութիւնը չատ մը պարագաներու մէջ ի յայտ կու գայ արդէն։ Ինքը, զոր օրինակ, նախամեծար կը համարի միշտ այն խանութները որոնց մէջ «Վերջին Գին»ի գրութիւնը ընդունուած չէ տակաւին, եւ առանց նկատի առնելու վատնուած ժամանակը, իր ամբողջ կարողութիւնը ի գործ կը դնէ, սակարկելու համար, առանց կարմրելու, պահանջուած գինին քառորդը առաջարկելով, եւ քանի մը փարա միայն աւելցնելով ամէն մէկ անգամուն, մինչեւ որ կը յաջողի ուզուած գինին կէսովը առնել առարկան, առանց գիտնալու սակայն թէ վաճառականը, ծանօթ իր դիմացինին տկարութեանը, ճշմարիտ արժէքին ճիշդ կրկինը պահանջած էր առաջ։

Ուրիչ ապացոյց մըն ալ կիներու կծծի ըլլալուն։ Աշխարհի բոլոր նըպաստահաւաք յանձնաժողովներու անդամներուն հարցուցէք. պիտի իմանաք թէ կիները ո՛րքան կը դժկամակին դրամ տալու, մինչդեռ զգեստեղէն, հին հագուստ, լաթ, եւայլն կու տան առատութեամբ։ Տասը-քսան ֆրանք կու տան, առարկաներ կ'առնեն նուիրելու համար, բայց չեն յօժարիր տասը-քսան ֆրանքը իբր դրամ տալու, եւ չեն կրնար զոհել առատօրէն ընելու իրենց տարօրինակ փափաքը։

Ասոր պատճառն ալ այն է որ, կինը չատ հազուադէպ կերպով կը գտնուի անանկ վիճակի մը մէջ, ուր կարենայ ուզածին պէս տրամադրել դրամը։ Իմ ճանչցած կիներէս չատ քիչերը կրնան համարձակօրէն գործածել իրենց դրամը։ Երբ պզտիկ են տակաւին, ընտանիքն է որ կը հոգայ իրենց ամէն մէկ բանը, հագուստ, դաս, ճամբորդութիւն, թատրոն եւլն. բայց դրամ չունին իրապէս։ Երբ կ'ամուսնանան, կա՛մ ամսական գումար մը ունին զոր ամբողջովին արդուզարդի կը վատնեն, եւ կա՛մ, ստիպուած են մէկիկ մէկիկ հաշիւ տալ իրենց ամուսնոյն, ծախսածներնուն նկատմամբ։ Հաճոյակատար ամուսինի հետ ալ դժուար է խնդիրը, որովհետեւ անիկա ամէն վայրկեան կը զգացնէ իրեն, թէ պատասխանա-

[48] ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԾՈՑԵԿԱՌՔԻՆ ՈՃԻՐԸ

(ՊՍ ՏԿՆՐԱԶԱՐԴ ԹԵՐԹՕՆ «ԾԱՂԻԿ»Ի)

—Եւ ի՛նչ մտածեցիք, ըսաւ Թրիսթօ, որ կրկնապատկած էր ուշադրութիւնը։

—Մտածեցի թէ Լիւպէրաք չատ խոհեմ է, ու կը ջանայ մտերմանալ ամուսնոյս հետ, իր ինծի հետ ունեցած յարաբերութիւնները դիւրացնելու համար։

—Այս մասին բան մը ըսի՞ք Լիւպէրաքի։

—Ո՛չ, — պատասխանեց Միւլիէթ տխրակ մը չփոթուելով։

—Լիւպէրաք եւ ամուսինիդ թերեւս կը ջանային գտնել ձեզի պէտք եղած այդ հարստութիւնը։

Երիտասարդ կինը քանի մը վայրկեան լուռ կեցաւ։

Դողալով փոխն ի փոխ նայեցաւ Թրիսթոյի եւ Բիվօլօի երեսը՝ ջանալով գուչակել ինչ որ կը մտածէին. յետոյ, ինքզինքը ազատելու համար ո եւ է կասկածէ, չարունակեց.

—Վերջապէս օր մը, Պրինեօլէ ըսաւ ինծի.—«Դրա՛մ կ'ուզես։ Երբ հարուստ ըլլաս միայն, ա՛յն ատեն հանգիստ ու երջանիկ պիտի ըլլաս։ Եւ կը խոստանաս զիս չա՛տ սիրել, եթէ ամէն ուզածդ բերեմ։ Զի՞ս պիտի խաբես։ Հաւատարիմ պիտի մնա՞ս ինծի, երբ գեղեցիկ արդուզարդերդ ամէնուն նայուածքը հրաւիրեն վրադ.» Ինչ որ ուզեց՝ խոստացայ, բայց մտահոգ այն տարօրինակ երեւոյթին համար որով կ'ըսէր ինծի այդ խօսքերը, ուզեցի գիտնալ միջոցը որով դրամ պիտի ճարէր։ Պատասխանեց թէ երիտասարդի մը հետ համաձայնած է այդ մասին։ «Է՛, չատ պիտի սպասե՞նք» հարցուցի։ «Ո՛չ, վաղն իսկ սկսինք թերեւս» ըսաւ։ Ու լռեցի, եւ ամբողջ նոյն գիչերը այս բանին վրայ չխօսեցանք ալ։

Կեցաւ, նչմարելով հետաքրքրութիւնը որով կը դիտէին զինքը Թրիսթօ եւ Բիվօլօ։

—Ի՞նչո՞ւ այդպէս կը նայիք երեսս։

Բիվօլօ պաղ ժպիտով մը խընդաց։

—Շարունակեցէ՛ք, չարունակեցէք, տիկին Պրինեօլէ։ Ի՛րապէս հրապուրիչ էք . . .

—Բայց ա՛լ ըսելիք մը չունիմ . . .

—Այո, բան մըն ալ։ «Վաղը բաւած էր ձեզի Պրինեօլէ, վաղը ուզած հարստութիւննիդ կը բերեմ»։ Եւ ճիշդ այդ օրուան հետեւեալ օրն է որ սպաննուեցաւ, այնպէս չէ՞։

—Այո՛, ըսաւ կինը, առանց խօսելու, գլխու չարժումով մը։

—Եւ այդ զուգադիպութիւնը տարօրինակ չթուեցա՞ւ ձեզի։

Միւլիէթ միեւնոյն չարժումը ըրաւ, ըսելու համար թէ բանէ մը չէր կասկածած եւ սակայն Թրիսթօ եւ Բիվօլօ անհաւատ նայուածքներ փոխանակեցին։

Ցետոյ ելան մեկնելու համար։

—Մի՛ մոռնաք որ, ըսաւ մենկամարդ կինը այն ատեն, ինծի խոստացաք վրէժ լուծել այդ մարդէն։ Անսպիտանը ինձմէ զատ հոմանուհի մըն ալ ունէր, աղէկ գիտեմ, չեմ ճանչնար զինքը. բայց հարիւրին 99ը բարձր դասակարգէ բան մըն էր։ Օր մը նամակ մը տեսայ ձեռքը, Անտրէա ստորագրուած էր։ Աւելին չկրցայ հասկնալ, որովհետեւ Լիւպէրաք ձեռքէս քաչածին պէս պատռեց։ Զիս չէր սիրեր ապահովաբար, զիս գործիք ըրաւ. ինքը, միւսը՝ Անտրէա ըսուածը կը սիրէ։

Այն պահուն ուր երկու բարեկամները պիտի ելլէին, Թրիսթօ անգամ մըն ալ դարձաւ ու հարցուց.—

—Գիտէ՞ք թէ ով սպաննեց ձեր ամուսինը։

—Ինչո՞ւ։ Կը կարծէ՞ք որ եթէ ճանչնայի ոճրագործը, մինչեւ հիմա կը սպասէի, առանց ոստիկանութեան իմաց տալու։

Այս խօսքը ըսած ատենը ձայնը խռոված էր քիչ մը։

—Մտածեցէք որ, ըսաւ Թրիսթօ, եթէ մէկմէ բան մը ծածկէք, չա՛տ, չա՛տ յանցաւոր կ'ըլլաք եւ կրնայ ըլլալ որ մինչեւ անգամ ձեզի մեղսակից կարծեն ոճրին։

—Ե՞ս, ե՞ս, իմ ամուսնոյս ոճրին մեղսակից։

—Այո՛, աղէ՛կ խորհեցէք։

Եւ այս բառին վրայ մեկնեցան, տժգոյն ու տկար ձգելով զայն։

Ճամբան.

—Կը կարծէ՞ք որ յանցաւոր է այս կինը, հարցուց Բիվօլօ։

—Անմտութեամբը, այո՛։ Դո՞ւք, Պ. Բիվօլօ։

—Ես ալ կը կարծեմ որ, ժամանակնիս պարապ վատնած չեղանք այս Լիւպէրաքին ետեւէն իյնալով։

Թրիսթօ ժպտեցաւ, սիկառ մը հրամցուց ընկերոջը. կատարելապէս համաձայն էին իրարու։

(Շարունակելի)

տու է ըրած ծախքերուն համար, թէ ինքը կրմէ աւելի բարձր է, եւայլն։

Այրը ընդհակառակը հաճոյքով մեծութիւն կը ծախէ. շատ բնական բան մը կը գտնէ ասոր անոր դրամ տալ, նուէրներ ընել, քմահաճոյքին ամէն մէկ ուզածը գոհացնել, որովհետեւ ինքն իսկ է դրամը վաստկողը, եւ իր աշխատութեան ու գործունէութեան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնէ դրամ ճարելու միջոցը։ Ասկէ զատ ալ, բնաւ չի կապկպուիր, մէկուն հաշիւ տալու պարտականութեան մտածումովը։ Ինքը կը հաւատայ որ առնութեան մէկ յատկանիշն ալ ծախելն է։ Ինչպէս որ կինը կը յարգուի իր գեղեցկութեան, իր հրապուրանքին ու շնորհալիութեան համար, նմանապէս այրը կը յարգուի իր շահած դրամին համեմատութեամբ եւ իրեն համար շատ ծախսելը շատ շահելու ցոյց մըն է։ Ու շատ շահելու այս ըղձանքը այրերուն քով, այնքան գէշ հետեւանքներու կը յանգի երբեմն, որ անոնք ա՛լ տարին քանի մը հարիւր ֆրանք աւելի վաստկելու համար, անտանելի բեռներու կ'ենթարկեն ինքզինքնին։

ՊԱՕԼՕ ԼՕՄՊՐՕԶՕ

Թարգմանուած Իտալերէն բնագրէն

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.—Հոտէյտայի միւթէսարրֆ անուանուեցաւ Նիկտէի հրաժարեալ միւթէսարրֆ Խայրի էֆ.։ Մէարիֆի ժողովոյ անդամ Մէհմէտ Թէվֆիգ էֆ.։ Նիֆ գաւառակի (Այտըն) գայմագամ՝ Չէրքէզի նախորդ գայմագամ Մէհմէտ Սըրրի էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Պալայի աստիճան տրուեցաւ ձիւնարանի եւ աղի վերատեսուչ Ալի Րիզա պէյի։ Ուլայի Ա. աստիճան՝ Համիտիէ առեւտրական վարժարանին տնօրէն Սայիտ պէյի եւ Թնդանօթարանի քննիչ ու փոքրիկ ժողովին Ա. քարտուղար Վէֆիք պէյի։ Անատօլուի Գաղասկէրութեան աստիճան տրուեցաւ Շէյխ-իւլ-Իսլամին զաւկին Մահմուտ Բէճալէտտին էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ականակուռ Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Ներքին Գործոց Նախարարութեան խորհրդական Ֆուատ պէյի։ Ականակուռ Օսմանիէ պատուանշան՝ Մեծ-Եպարքոսութեան խորհրդական Թէվֆիգ փաշայի։ Ա. կարգի Մէճիտիէ՝ Կայս. Պալատան հեռագրական տնօրէն Վէհպի պէյի եւ Միջերկրականի իտալական նաւաբաժնին երկրորդ նաւախումբին հրամանատար Քավալիէռէ Վիթթօրիօ Մօրէնօի։ Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ իտալական «Սիչիլիա» զրահաւորին հրամանատար Քավ. Ճիովաննի Ֆրանչէսքօի, «Ումպէրթօ» զրահաւորին հրամանատար Քավ. Գօլոնկինիի, «Մօրօզինի»ի հրամանատար Քավ. Քարավէլլի Լուիճիի, «Կառիպալտի» զրահաւորին հրամանատար Քավ. Ինէլլի Չէզարէի եւ «Վարէզէ»ի հրամանատար Քավ. Սեգուէթիա Բաղգոալէի։ Գ. Մէճիտիէ՝ Իսթէրն Թալիղ հեռագրական ընկերութեան Բերայի մասնաճիւղին ընդհ.-տնօրէն Հէքսիմէն էֆ.ի։

Ա. կարգի Շէֆագաթ պատուանշան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանին մասնաւոր թիկնապահ Չէրքէզ Ֆէրիգ Մէհմէտ փաշայի երկու կիներուն։ Բ. կարգի Շէֆագաթ Կայս. նուագածուաց խումբէն Ֆէրիգ Սիւլէյման փաշայի երկու հարսերուն եւ Իզմիրի իտալական եւ ֆրանսական ընդհ. հիւպատոսներու կիներուն։

ԿԱՅՍ. ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ.—Ինչպէս կը տեսնուի այսօրուան պաշտօնականներէն, Վեհ. Սուլթանը Ականակուռ Մէճիտիէ պատուանշան շնորհած է Ներքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Ֆուատ պէյի եւ Ականակուռ Օսմանիէ՝ Մեծ-Եպարքոսութեան խորհրդական Թէվֆիգ փաշայի։ Ֆուատ պէյ եւ Թէվֆիգ փաշա, երկու կարող պաշտօնատարներ, կատարեալ ձեռնհասութեամբ եւ հաւատարմութեամբ կը վարեն պաշտօնները զորս իրենց յանձնած է Ն. Կ. Վեհափառութիւնը։ Կը փութանք շնորհաւորել զիրենք կայս. այս նոր շնորհումներուն համար որոնց լիովին արժանի էին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Վեհ. Սուլթանը լսած ըլլալով որ Եգիպտոսի մէջ քոլերան սարսափելի սաստկացած է եւ մէկ օրուան մէջ 1000—1200 դէպքեր կը պատահին, հրամայեց առողջապահական ամէնէն խիստ միջոցները ձեռք առնել որպէս զի ախտը օսմ. ուրիշ երկիրներ ալ չփոխանցուի։ Շաբաթ օրը կէս օրէն վերջ առողջապահական ժողովը եւ քաղաքապետութեան առողջապահական ընդհանուր յանձնաժողովը գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեցին։

*** Եգիպտոսի ժամանումները պէտք եղածին պէս հականեխելու համար հականեխիչ մեքենաներէն անոնք որ աւրուած են, շուտով պիտի նորոգուին կայս. նաւարանին մէջ։

*** Տասը օր քարանթինա հաստատուեցաւ Հոտէյտայի դէմ, վերջերս հոն կասկածելի հիւանդութենէ երկու մահեր պատահած ըլլալուն համար։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց ազէկ զատ երեք մաքրանոցներ ալ կառուցանել նոյն տեղը։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Իտալական դեսպան տը Մալասբինա մարքիզը, ռուսական դեսպանատան գործակատար Պ. Չէրպաչէվ եւ Հանր. Պարտուց վարչութեան վարչ. ժողովոյ նախագահ հրամանատար Պէռժէ երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց Նախարար Թէվֆիգ փաշայի հետ։

ՄԻԼՔԻՅԷ Կայս. վարժարանին նոր ծրագիրը որ պատրաստուեցաւ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, գործադրական այս տարեշրջանէն սկսեալ գործադրութեան պիտի դրուի։ Այդ նոր ծրագրին մէջ առաջուընէն աւելի լայն տեղ մը տրուած է քաղաքային վարչական գործոց համար անհրաժեշտ կարեւորութիւն ունեցող դասերուն։ Քաղաքային տնտեսագիտութեան դասին մէջ մաքսային ու սակացոյցի խնդիրներուն մեծ կարեւորութիւն տրուած է այս նոր ծրագրին մէջ։ Առողջապահութեան, վիճակագրութեան, գործնական օրէնսգիտութեան ծանօթութիւններ աւելցած են։ Վերջապէս Միլքիյէ վարժարանին այս նոր ծրագիրը պատրաստուած է, նախորդին մէջէն վերցնելով այն բոլոր դասերը որոնք աշակերտներուն զարգացումը աւելցնելու համար միայն կրնային ծառայել, ու անոնց տեղ դըրուած են դասեր՝ որոնք ուղղակի պիտի ծառայեն աշակերտներուն կառավարական քաղաքային ամէն կարգի պաշտօններու մէջ, եւ ասիկա՛ է արդէն բուն նպատակը որուն համար հաստատուած է Միլքիյէ վարժարանը։

ԳԱՆԼԸՃԱՅԻ ՏԽՈՒՐ ԱՐԿԱԾԸ.—Շաբաթ օրը գրեցինք թէ Գանլըճայի բացերը պատահած նաւու արկածի մը հետեւանքով Պետական Խորհրդոյ անդամ Սամի պէյի աղջիկը խեղդուեցաւ։ Ահա թէ ինչպէս պատահած է արկածը։ Ուրբաթ օր Սամի պէյի կինը իրենց մակոյկներէն մէկուն մէջ կը նստի եւ Կէօքսու կերթայ պտըտնելու։ Երկու աղջիկներն ալ, եաղլըգաթի բիւռքէ նաւակ մը կը նստին ու նոյն զբօսավայրը կ'երթան։ Իրիկունը ժամը 12ի ատենները վերադառնալու պահուն, օդին գեղեցկութենէն օգտուելով եղերքէն բաւական կը բացուին ու կ'որոշեն մրցիլ իրարու հետ. մակոյկն ու նաւակը։ Նաւավարները սոսկալի ոյժ մը կուտան թիերուն եւ նաւակները կը սուրան. բայց ճիշդ Մահմուտ պէյի ծովեզրեայ բնակարանին առջեւ այնքան կը մօտենան իրարու որ, թիերը կը սկսին իրար զարնուիլ, աղջիկներուն նաւակին թին կը կոտրի, հանըմին մակոյկին թիերէն մէկը կ'անցնի աղջիկներուն նաւակին տակը եւ այս վերջինը՝ կը շրջի անմիջապէս։ Մէջը գըտնուողները ծովը կը թափին։ Նոյն միջոցին հոնկէ անցնող բազմաթիւ նաւակներ օգնութեան կը փութան, բայց երկու աղջիկներէն մեծը միայն՝ Սէնիհէ հանըմ՝ հազիւ կրնան ազատել։ Միւս պզտիկ աղջիկը խեղդուած ու անհետացած եղած է։ Կ'ըսեն թէ ջուրին տակը երթալէ վերջ անգամ մը նորէն ելեր է երեսը, բայց խըռնուած նաւակներէն մէկուն տակին զարնուելով նորէն խորը իջած ու խեղդուած է։ Սէնիհէ հանըմ սաստիկ վախցած ըլլալով անմիջապէս տուն փոխադրուեցաւ ուր բժիշկներ կը դարմանեն հիմա զինքը։ Շաբաթ օրը սուզակներ փնտռեցին խեղդուող աղջկան մարմինը բայց չյաջողեցան գըտնել։ Իգաւոս այս ցաւալի արկածին առիթով, անգամ մը եւս կը շեշտէ պէտք եղածին պէս չշինուած ու շատ թեթեւ նաւերու, նաւակներու ու մակոյկներու գործածութենէ յառաջ եկող տխուր պատահարներու յաճախադէպութիւնը եւ կը պահանջէ որ ձեռնհաս պաշտօնատունը այս մասին միջոցներ խորհի ու գործադրէ։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ-ԳԱՏԸԳԻՒՂ թրամուէյի գիծին անցնելիք փողոցները սալայատակելու, ջրելու, տեղ տեղ զոյգ գիծեր շինելու եւայլն նըման քանի մը խնդիրներու գործողութիւնները աւարտած ըլլալով այդ մասին պետական խորհրդոյ կողմէ պատրաստուած տեղեկագիրը մատուցուեցաւ Բ. Դրան։

ԱՐԳԵԼՈՒՄ.—Գտապայի եւ չըրջակայ քաղաքներու բնակիչներէն որո՛ւն վրայ որ ասկից վերջը հակառակ տրուած պատուէրին զէնք գըտնուի, իբր ոճրագործ նկատուելով խստիւ պիտի պատժուի։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱՒԱԲԱԺԻՆԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ.—Տոմ. Բալումպօի հրամանատարութեան տակ գտնուող «Սիչիլիա» զրահաւորը եւ Միջերկրականի իտալական նաւաբաժնէն ուրիշ վեց մարտանաւեր, «Ումպէրթօ» զրահաւորը, «Կարիպալտի» եւ «Վարէզէ» զրահապատ յածանաւերը, «Ակօրտամէ» թորպիլաձգաւոր եւ «Օսթրօ» ու «Թէմբօ» թորպիլարձակները, անցեալ հինգշաբթի օր հասեր են Իզմիրի նաւահանգիստը։ Մարտանաւերը ու Օսմ. ամիրալները թնդանօթի հարուածներով փոխադարձաբար բարեւեր են զիրար։ Ցետոյ, Իզմիրի օտար գործերու տնօրէն Մաճիտ պէյ եւ Կայս. Թիկնապահներէն գայմագամ Սայիտ պէյ «Սիչիլիա» զրահաւորը գացեր են բարի գալուստ մաղթելու ծովակալին որ իրիկունը իր հետեւորդներով փոխադարձ այցելութեան գացեր է կուսակալ Բէտրի փաշայի։

*** Այսօր կամ վաղը, Իզմիր, Գարշը Եագա Բիլիլանա բացուած պարտէզին մէջ պաշտօնական հանդէսներ պիտի սարքուին ի պատիւ իտալական նաւախումբին հրամանատարներուն եւ սպաներուն։

*** Շաբաթ իրիկուն Իզմիրի կառավարական պաշտօնատան մէջ հացկերոյթ մը ու երեկոյթ մը տրուեցան ի պատիւ իտալացի ծովակալին եւ իր հետեւորդներուն։

*** Երէկ, կիրակի, ծովակալն ու իր հետեւորդները մասնաւոր կառախումբով մը այցելեցին Այասուլուքի աւերակները։

ՔՈԼԵՐԱ ԵՒ ԺԱՆՏԱԽՏ.—Եանպօլի դէմ դրուած քարանթինան ջնջուեցաւ, բացի ուխտաւորներէն, որոնք տակաւին պիտի ենթարկուին քարանթինայի։

*** Օգոստ. 30ին Գահիրէի մէջ պատահած են քոլերայի 22 դէպքեր դէպք 28 մահ, Տամիէթի մէջ՝ 28 դէպք եւ 16 մահեր, Աղեքսանդրիոյ մէջ՝ 42 եւ 22 մահ, Բոռ Սայիտի մէջ 3 դէպք եւ 2 մահ, Իսմաիլիէի մէջ՝ 3 դէպք եւ 2 մահ, Սուէզի մէջ՝ 3 դէպք եւ 2 մահ, Ռոզէթի մէջ՝ 5 դէպք եւ 4 մահ։ Եգիպտոսի ուրիշ կողմերը նոյն օրը պատահած են 1243 դէպքեր եւ 1124 մահ, այսինքն, ընդամէնը, 1349 դէպք եւ 1200 մահ։

*** Օգոստ. 31ին Գահիրէի մէջ պատահած են քոլերայի 15 դէպքեր եւ 17 մահեր, Աղեքսանդրիոյ մէջ՝ 46 դէպք եւ 31 մահ, Տամիէթի մէջ՝ 28 դէպք եւ 28 մահ, Բոռ Սայիտի մէջ՝ մէկ մահ, Իսմաիլիէի մէջ 3 մահ, Սուէզի մէջ՝ 8 դէպք եւ 4 մահ, Ռոզէթի մէջ 82 դէպք եւ 65 մահ։ Եգիպտոսի ուրիշ կողմերը նոյն օրը պատահած են 1158 դէպքեր եւ 1023 մահեր, այսինքն ընդամէնը 1337 դէպք եւ 1172 մահ։

*** Յունաստան բժշկական քննութիւն եւ հականեխում հաստատեց Իտալիոյ ժամանումներուն դէմ։ Հինգ օրուան քարանթինա հաստատեց Օտեսայի ժամանումներուն դէմ։

ԿԱՅՍ. ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանին մուտքի քննութիւնները կատարուեցան առջի օրը։ Իտատէ վարժարաններէն՝ շրջանաւարտ 70 տղաք առանց քննութեան ընդունուեցան։ Դուրսէն յիսուն երիտասարդներ մասնակցեցան մրցման քննութեանց բայց ատոնցմէ երեսուն հատը միայն պիտի ընդունուին։ Ընդունուողներուն թիւերը հինգշաբթի օրը պիտի կարգացուին։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպան տը Մալասբինա մարքիզը մօտ օրէն կը մեկնի մայրաքաղաքէս, առժամանակեայ կերպով։

ԿԱՅՍ. ԻՐԱՏԷ մը հրամայեց, հեռագրական եւ թղթատարական վերատեսչութեան հաշուակալութեան հսկողութեան տակ կազմել նոր դիւան մը որուն պաշտօնը ըլլայ դրամոյ մանրամասներու գործառնութիւններով։ Նոյն դիւանը պիտի կազմեն Ա. պաշտօնեայ մը, օգնական մը եւ չորս պաշտօնեաներ, ու նորակազմ դիւանը պիտի կոչուի մանտա-բօստի վարչութեան դիւան։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Օգոստ. 29ին ժամը 4ին Երկէրիի, Տէլոնիայի եւ Սարանտողի մէջ բաւական ուժգին ցնցումներ զգացուեր են։ Օգոստ. 30ին ժամը 5ին թեթեւ ցնցումներ զգացուեր են Երկէրիի մէջ։

ԻԶՄԻՏԻ մօտերը գտնուած ճախճախուտները մաքրելու արտօնութիւն տրուած էր ասկէ առաջ մէկ քանի անձերու։ Ատոնք սակայն իրենց դրամական անկարողութեան պատճառով, մինչեւ հիմա այդ մասին բան մը ընել չկրնալնուն համար, տրուած արտօնութիւնը ետ առնուեցաւ եւ որոշուեցաւ որ այսուհետեւ յիշեալ ճախճախուտները չորցնելու համար եթէ դրամագլուխ կարող մէկը արտօնութիւն ուզէ, իրեն տրուի։

ԹԱՇՕԶ կղզիին մէջ կարգ ու կանոնին պահպանման համար վաշտ մը զինուոր պիտի պահուի հոն, Կայս. Իրատէի մը համաձայն։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ կուսակալութեան կողմէ այդ քաղքին մէջ առողջապահութեան ու մաքրութեան միջոցներու կիրառման համար նոր հաստատուած «Թանզիֆաթ մասրաֆը» անուն տուրքը որուն ինչ քանակութեամբ ըլլալը գրեցինք անցեալ շաբթու, Կայս. Իրատէով մը վաւերացուեցաւ։

ՊՈՒՐՏՈՒՐԻ հեռագրական եւ թղթատարական կայանին շէնքը հիմէն պիտի վերանորոգուի։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ 18 եւ 28 թիւ շոգենաւերը չափազանց հինցած ըլլալնուն պատճառաւ այսուհետեւ չպիտի գործածուին։

ՆԻԿԻՈՅ ԼԻՃԸ.—Երկու զատ զատ անձեր աղերսագրով դիմում ըրած են Նիկիոյ (Իզնիկ) լիճը մաքրելու ու նաւարկելի դարձնելու համար արտօնութիւն խնդրած ըլլալով, պետական խորհրդոյ յանձնուեցաւ քննել թէ անոնցմէ ո՛րը աւելի նպաստաւոր ու օգտակար պայմաններ կը ներկայացնէ։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր հրդեհ ծագեցաւ Մաքրիգիւղ Պօսթան փողոց, Եօրկի Գալֆայի տան սանդուխէն։ Զինուորական ու թաղապետական հրշէջ պաշտօնեաները անմիջապէս հասնելով մարեցին։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպանատան զինուորական կցորդ գնդ. Թիպօրլի Պոլիս հասաւ։

ՈՃԻՐ.—Երէկ գիշեր Մաքրիգիւղի մէջ ոճիր մը գործուեցաւ։ Այդ գիւղին բնակիչներէն կօշկակար Բեգրօ եւ ընկերներէն Ջէնէլ անուն մէկը, Շուկային մէջ Փարլիքաճի Միխալի գինետունը խմած ատեննին, Ջէնէլ պէտքի մը համար դուրս կ'ելլէ վայրկեան մը։ Բեգրօ ալ ետեւէն կ'ելլէ եւ ինչպէս կ'ըլլայ իրարու հետ կռիւի կը բռնուին։ Ջէնէլ դաշոյնը կը քաշէ եւ ուսէն ու սրունքէն ծանրապէս կը վիրաւորէ իր ընկերը որ իր կարգին դաշոյնը քաշելով անոր ձեռքէն իր հակառակորդը կը վիրաւորէ քանի մը տեղերէն։ Երկու վիրաւորներն ալ թաղապետական բժիշկներու կողմէ քննուելով հիւանդանոց փոխադրուեցան։

ՇԻՇԼԻ, Կիւլիստան գազինօին դէմ Լասինայ գերեզմանատունը տանող փողոցը մինչեւ հիմա սալայատակուած չըլլալուն պատճառաւ, անձրեւ օրեր, մանաւանդ ձմեռը անցուդարձը շատ դժուար կ'ըլլար։ Քաղաքապետ Րըտվան փաշայի հրամանով այդ փողոցը պիտի սալայատակուի հիմա, 16,000 ղրուշ ծախքով։

ՀԱՐՊԻՅԷ վարժարանին ազնուականաց դասէն Հասան Շաքի պէյ որ ասկէ առաջ տասանորդներու եւ կալուածատուրքերու մէջ գործուած զեղծումներու մասին ընդարձակ տեղեկագիր մը մատուցած էր, այս անգամ ալ իր ամսականներէն 20 ամսական ձգած է Հիճազի երկաթուղւոյ շինութեանց։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԿԼՕ-ՊՕԷՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Ինչպէս յաջորդաբար ծանուցին արդէն հեռագիրները եւ մանր մանր տեղեկութիւններ, պօէր զօրավարները Լոնտոնի մէջ չկրցան իրենց հայրենակցաց ի նպաստ շօշափելի առաւելութիւններ ձեռք բերել։ Ինչպէս հաղորդուեցաւ ասկէ առաջ, Պօէրները հետեւեալ խնդրանքները ներկայացուցած էին անգլիական կառավարութեան.—Պօէր [illegible] եւ իրենց ընտանեաց, եւ անգլիական հպատակներու հաւասար իրաւունք, անմիջապէս Աֆրիկէ վերադառնալու արտօնութիւն, գերիներու արձակում։—Կատարեալ ներում անգլիական ամէն կարգի հպատակներու եւ պատերազմին ատեն դատապարտութեան ենթարկուածներու.—Դպրոցներու եւ դատարաններու մէջ հոլանտական եւ անգլիական լեզուներուն հաւասար իրաւունք.—Վնասուած ստացուածքներու համար հատուցում.—Լորտ Քիչնըրի մէկ յայտարարութենէն վերջ գրաւուած ագարակներու վերադարձում.—Այրիներու, որբերու եւ անկարներու նպաստ.—Թրանսվալի մէկ մասը Նաթալի միացընելու որոշման յետս կոչում.—Նախկին հանրապետութեանց պաշտօնեաներուն վերահաստատումը, եւ կամ հրաժարեցուցման պարագային ո՛ եւ է հատուցման մը վճարումը.—Հատուցում պօէրներէն գրաւուած իրեղէններուն.—Պօէրներուն պատերազմէն առաջ ունեցած պարտքերուն համար մորաթօրիում.—Նախկին հանրապետութեանց ունեցած պարտքերուն, ինչպէս նաեւ պատերազմի ատեն ըրած պարտքերուն վճարումը։

Այս պահանջումները բնական է որ չպիտի կրնային նոյնութեամբ ընդունուիլ Անգլիոյ կողմէ. մնաց որ Չէմպըրլէյն ալ իր ազդեցութիւնը ընդդէմ այդ պահանջումներուն պիտի գործածէր, ճապէս ոխերիմ հակառակորդ մը ըլլալով Պօէրներու դատին։

Իրենց կողմէ, պօէր զօրավարներն ալ գիտէին անշուշտ թէ իրենց խնդրանքները ամբողջովին չպիտի կրնան ընդունուիլ Անգլիոյ կողմէ, բայց շատ ներկայացնելով գոնէ քիչը ձեռք բերել ուզած են։ Այս պահուս, Անգլիա այդ քիչին վրայ կը խորհի. ինչ տայ եւ ինչ մերժէ. խնդիրը շա՛տ կարեւոր է իրեն համար. վաղը միւս օր, հակառակ ըլլալիք ջանքերուն, երկու հակառակ հոսանքներ պիտի կազմուին հարաւային Աֆրիկէի մէջ. պօէր տարրն ու անգլիացի տարրը դէմ առ դէմ պիտի գան, եթէ ո՛չ քաղաքական՝ գոնէ տնտեսական կըռուանի մը.—վրայ մրցելու համար։ Անգլիա անշուշտ իր կողմէ ամէն ջանք պիտի ընէ որ այդ մրցումը ի նպաստ Անգլիացի տարրին առաջ տարուի, բան մը որուն համար տրամադիր կ'երեւայ ամէն զոհողութիւն ընելու։ Հեռագիրը անցեալ օր հաղորդեց արդէն՝ թէ Պօէր տարրը չէզոքացնելու համար կը մտածէ միակ շրջանակի մը մէջ ամփոփել բոլոր ոսկիի հանք ունեցող երկիրները, եւ ասիկա մի միայն անգլիացի տարրը զօրացնելու համար։

Արդ. Պօէրներու պահանջումներուն մէջ կան անանկներ՝ որոնք ներքնապէս կը ձգտին ուղղակի պօէր տարրին զօրացման։ Եւ ահա ճիշդ այդ հանգամանքը ունեցող պահանջումներն են որ եւրոպական մամուլը այժմէն մեռեալ կը նկատէ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ ԵՒ ՕՐԱՆԺ

Թրանսվալէն հասած հեռագիրները ամէնէն տխուր գոյներով կը նկարագրեն կացութիւնը։ Եօհաննէսպուրկէն Տէյլի Մէյլի քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ գործերը ա՛յնքան գէշ կերպով ընթացած չէին Եօհաննէսպուրկի մէջ՝ որքան հիմա։ Քաղաքը ողողուած է նորեկներով որոնց ամէնէն պզտիկ մէկ մասը միայն կրցած է գործ գտնել։ Այս մարդոց ներկայութիւնը իրեն հետեւանք պիտի ունենայ որ անդգական արտագրութիւնները շատ զգալի յաւելում մը ունենան։ Ամէնէն համեստ յարկաբաժնի մը տարեկան վարձքը 10-15,000 ֆրանքի բարձրացած է։ Շատ մը մարդիկ ապրելու միջոցներէ զուրկ մնացած են եւ հարկ կը տեսնուի այս Ուիթլանտէրներուն համար համախմբումի կեդրոն մը հաստատել։

Պլէօմֆոնթէյնի անգլիական օրաթերթին տնօրէնը՝ Պ. Հօուս Ռօյ, նամակ մը ուղղած է Թայմզի, որով անիկա ուժգնօրէն կը բողոքէ զինուորական վարչութեան նոր գաղթավայրերու մէջ մտցուցած բռնակալութեան դէմ։ Կ'ըսէ ան թէ՝ այն երկու տարիներուն մէջ՝ ուր զինուորական վարչութիւնը իր ազդեցութիւնը գործադրեց Թրանսվալի եւ Օրանժի մէջ, պատճառ եղած է որ տասը Անգլիացիներէն ինը ցրտանան բրիտանական

«ԺԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ [20]

Ոսկի Սաղաւարտ

ՎԷՊ

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆԻ

Ը.

ԱՆԻԾՈՒԱԾ

Մէկ կողմէ կը փափաքէր հասկընալ թէ իր աղջիկը ինչ ընելու գացած է հոն, եւ միւս կողմէ ալ կը վարանէր, մտածելով որ եթէ երբեք աղջիկը գէշ նպատակով մը այդ տունը չէ՛ ուղղուած, շատ պիտի սրտմտի հօրը ընթացքին համար։

Վերջապէս որոշումը տուաւ։

Ուղղակի տիկին Տաճճիոյի տան քովի շէնքը գնաց, եւ դռնապանուհին գըտնելով հարցուց թէ որո՞ւ կը պատկանի քովի տունը։

—Տիկին Տաճճիոյի, պատասխանեց դռնապանուհին։

—Տիկին Տաճճիոյի՞։

—Այո՛ . . .

Տաճճիո՛, Տաճճիօ՛ . . . այդ անունը անծանօթ չէր Էթիէնի։

Իսկոյն կասկածեցաւ թէ մի՞ գուցէ Տօրինային իսկ ըլլայ այդ տունը։

—Բայց ինչպէ՞ս, մտածեց անմիջապէս վերջ։

Ցետոյ սկսաւ նորէն դռնապանուհին հարցափորձել։

—Իր տո՞ւնն է ասիկա։

—Այո՛, իրեն կը պատկանի։

—Մինա՞կը կը բնակի։

—Ո՛չ, պարոն, աղջկանը հետ . . .

—Աղջկա՞նը . . .

Էթիէն ուրիշ բան չհարցուց։

Հիմայ կը հասկնար խաբուած ըլլալը։

Այն աղջիկը զոր Սթէֆանին կարծած էր, Տօրինայի աղջիկն էր։

Այն օրը հեռացաւ գնաց, վերջին ծայր խռոված։

Տարիներու ընթացքին յաճախ առիթը ունեցած էր զղջալու իր երբեմնի արարքին նկատմամբ։

Ներքին ձայն մը միշտ իրեն ըսած էր թէ Տօրինա անմեղ է, եւ թէ ինք վատաբար վարուած է այդ աղջըկան հետ՝ որ կոյր սէրէ մը մղուած աշխարհի վրայ ունեցած ամէնէն թանկագին բանը, պատիւը իրեն յանձնած էր։

Այդ ներքին ձայնը կրկին զինքը խռովել սկսաւ, Տօրինայի Բարիզ գըտնուիլը իմանալուն պէս։

Փափաք մը զոր չէր կրնար զսպել, կը դրդէր զինքը գտնելու գեղանի իտալուհին՝ որուն յիշատակը ոչ մէկ բան կրցած էր ջնջել։

Օր մը, մասնաւոր գործակալութեան մը դիմելէ եւ Տօրինայի անցուցած կեանքին նկատմամբ շա՛տ նպաստաւոր տեղեկութիւններ քաղելէ վերջ,—տեղեկութիւններ՝ որոնք միեւնոյն ատեն կը յայտնէին անոր նիւթական վիճակը,—վճռական որոշում մը տուաւ։

Ինչ որ ալ ըլլար, պիտի «տեսնէր Տօրինան»։

Գիտէր որ գեղանի իտալուհին լաւ ընդունելութիւն մը չպիտի ընէ իրեն, բայց վերջապէս չէր կրնար զսպել զինքը վառող փափաքին։

* *

Այն օրը, Տօրինա մինակ նստած էր, երբ Սիմօնի եկաւ իրեն ծանուցանել թէ այցելու մը զինքը տեսնել կը փափաքի։

—Ո՞վ հարցուց, Տօրինա։

Սիմօնի կը վարանէր այցելուին անունը յայտնելու։

—Չըսե՞ս, կրկնեց նորէն Տօրինա։

—Պ. Էթիէնը . . .

—Էթիէն տը Լօամօ՞նը։

—Այո՛ . . .

—Ա՜խ, անպիտանը . . . ինչ ըսաւ որ։

—Ըսաւ թէ ձեզ տեսնել կը փափաքի . . . թէ շատ կարեւոր բաներ ունի ձեզի հաղորդելիք . . .

—Լա՛ւ, ո՞ւր է որ։

—Վարի սալօնը։

Տօրինա ուղղակի վար իջաւ, գընաց սալօնին առջեւ, եւ կամացուկ մը դուռը հրելով ներս մտաւ։

Էթիէն ոտքի վրայ կը սպասէր։

—Ա՜հ, Տօրինա՛, ըսաւ իսկոյն, մէկ երկու քայլ առաջ գալով . . . անշուշտ զարմացած էք զիս ձեր տունը տեսնելով, անանկ չէ՞։

—Այո՛, պատասխանեց իտալուհին չոր կերպով մը, ու չիտակը կը մտածեմ թէ իրաւ գո՞ւք էք հոդ կեցողը։

—Օ՜հ, գիտեմ, թշուառական մը եղայ . . . կը խոստովանիմ . . . եւ ճիշդ այդ բանը դարմանելու համար է որ հոս կը գտնուիմ հիմա . . . յանցաւոր էի . . . չեմ ուրանար . . . բայց ես ինքս անարգօրէն խաբուած էի բոլոր այն մեքենայութիւններէն զորս իմ շուրջս սարքած էին . . . ատոնց ճշմարիտ բնոյթը շատ ետքէն միայն իմացուց . . . այսօր . . . այսօր բոլորովին վստահ եմ թէ սոսկալի դաւադրութեան մը զոհ գացեր եւ ահա պատիկս կ'ուզեմ դարմանել . . . կ'ուզեմ տեսնել մանաւանդ աղջիկս . . . որովհետեւ հիմա ա՛լ վստահ եմ թէ իմ աղջիկս է, թէ իմ արիւնս կը կրէ երակներուն մէջ . . .

Տօրինա վէս զինքով մը մտիկ ըրաւ Էթիէնը, առանց բնաւ ընդմիջելու։

Եւ երբ վերջացուց՝

—Դուք, ըսաւ, վատաբար վարուեցաք, ոճի՛ր մը գործեցիք . . .

Էթիէն սկսաւ աղաչել։

—Գիտեմ . . . ներողութիւն կը խնդրեմ։

Տօրինա ընդմիջեց զինքը։

(Շարունակելի)

կառավարութիւնէն։ Այս նամակը շատ կարեւոր կը նկատուի, անո՛վ որ անիկա հանրածանօթ Անգլիացիէ մը ստորագրուած է եւ տնօրէնէ մը ա՛յն տեսակ թերթի մը՝ որ միշտ անգլիական դատին համար աշխատած է։

ՎԻՐԽՈՎԻ
ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ
ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

ՊԵՐԼԻՆ, 9 սեպտ.—Վիրխովի մարմինը երէկ իրիկուն տունէն քաղաքապետարան փոխադրուեցաւ։ Ձինկով ու փայտով շինուած կրկնակ սնտուկի մը մէջ ամփոփուած էր եւ դրուած՝ երկու ձիերէ քաշուող մեռելակառքի մը վրայ։ Առջեւէն կ'երթային պսակներով ու ծաղիկներով լեցուն երկու կառքեր եւ երրորդ կառք մը՝ որուն մէջ նստած էր հանգուցեալին անդրանիկ զաւակը Բրոֆ. Հանս Վիրխով։ Քաղաքապետարանին առջեւ անհագին բազմութիւն մը կար

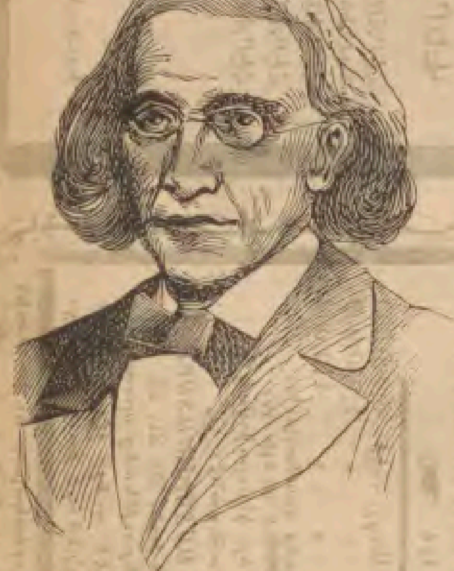

ՊՐՈՖ. ՄՈՄՍԸՆ

խռնուած։ Ուսանողներու խումբ մը կեցած էր մուտքին առջեւը։ Քաղաքապետարանի ժողովը հոնկից ընդունեց հանգուցեալ գիտնականին դագաղը եւ առաջնորդեց մինչեւ մեծ սրահը, որ «Հանդիսից Սրահ» անունը կը կրէ եւ որ այս տխուր առթիւ սեւերով զարդարուած էր։ Դագաղը դրուեցաւ սեւերով պատուած պատուանդանի մը վրայ եւ չուրջը դրուեցան արծաթեայ աշտանակներ որոնց վրայ կը վառէին մոմերը։ Դագաղին քովը դրուած էր Վիրխովի պատկերը, Ցոկլ նկարչին կողմէ շինուած։ Սրահին մէջ գտնուած բոլոր պատկերները վերցուած էին, կամ սեւերու մէջ առնուած։ Ժամը 11ին սրահ եկան կրօնական գործոց նախարարը, նախարարապետ կոմս Պիւլովի ներկայացուցիչը, ելմտական նախարար ֆոն Ռայնպապըն, արտաքին գործոց նախարար Պարոն Տիհրհոֆըն, քաղաքապետ ֆոն Բիրշնէր, թաղապետական ժողովը, շատ մը գիտնականներ, մասնաւորապէս բժիշկներ, ինչպէս նաեւ գրական բազմաթիւ անձնաւորութիւններ, Բրոֆ. Մոմսըն, Պէօկլման եւ Լէյտըն, ուսանողական պատուիրակութիւններ՝ դրօշակներով եւ ամէն կարգի ներկայացուցիչներ։ Եկեղեցական երգէ մը վերջ, բողոքական կղեր մը դամբանական մը խօսեցաւ։ Յետոյ խօսեցան անդամազննութեան ուսուցչապետ Բրոֆ. Վալտէյեր, Ալպէոթ Թրէկըր երեսփոխանը եւ վերջապէս քաղաքապետ Բիրշնէր։ Ամբողջ արարողութեան միջոցին, բոլոր նայուածքները ուղղուած էին Մոմսընի ալեւոր գլխուն, որ շատ վշտահար կ'երեւէր։ Յուղարկաւորական արարողութենէն վերջը, թափօրը մեկնեցաւ քաղաքապետարանէն։ Դագաղը կրող կառքին առջեւէն կ'երթային քաղաքային նուագածուներու խումբը եւ քաղքին զանազան ընկերակցութիւնները իրենց դրօշակներով։ Ետեւէն կուգային հանգուցեալին ազգականները, քաղաքապետը, քաղաքապետարանի ժողովին նախագահը եւ անդամները, Պերլինի համալսարանին ուսուցչապետները, ուրիշ մարմիններու ներկայացուցիչները եւ վերջապէս մասնաւորներու կառքերը։ Թափօրը անցաւ Ունթըր տէն Լինտընէն, Օբէրայէն եւ կաթոլիկ եկեղեցիին մէջէն, եւ ուղղուեցաւ գերեզմանատուն, անհագին բազմութեան մը մէջէն։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ Ռուս եւ չին կառավարութեանց միջեւ պայմանագրութեամբ որոշուած ժամանակը կը մօտենայ, որ ռուս կառավարութիւնը պարտաւոր է՝ Մանչուրիայէն իր զօրքերը հեռացընել. սակայն ոչ դիւանագիտական եւ ոչ ալ որ եւ է շրջանակի մէջ հաւատք կ'ընծայուի սա կէտին թէ, պայմանաժամի գալուն Ռուսիա իր զօրքերը Մանչուրիայէն պիտի քաշէ, մանաւանդ որ Ռուսերը ամէն ինչ կ'ընեն, ազդուեցեամբ Անգլիացի բոլոր չինացի պաշտօնատարները Մանչուրիայէն վարելու։ Այս վերջին տեսակէտով մասնաւոր կարեւորութիւն մը ունի հետեւեալ հեռագիրը.—

ԹԻԷՆ ՁԻՆ, 11 սեպտեմբեր.—Մանչուրիական երկաթուղիներու տնօրէն գնդապետ պարոն Բոբ, զօրավար Պոլքով, զօրավար Ալէքսիէֆի բացակայութեանը զայն ներկայացնող կառավարիչը, ինչպէս նաեւ Մուքտընի նահանգին ռուս հրամանատարը, վերջին երեքշաբթի օրը Բեքին գացին, ռուս զօրքերուն Մանչուրիայէն քաշուելուն եւ Շան-Հայ-Վանի երկաթուղին Չինացիներուն ետ տրուելու խնդիրներուն առթիւ։ Վերոյիշեալ ռուս պաշտօնատարները, Բեքինի մէջ, Մայր-Կայսրուհիէն հաւանաբար ունկնդրութեան պիտի ընդունուին։

★ Վէնէզուէլայէն եւ Հայիթիէն վերջը, Քոլոմպիա եւս տակաւ չփոթութեանց հոսանքին կը տարուի։ Բինկըլնէն հասնող հեռագիրներու նայելով, Քոլոմպիայէն նոյն տեղը ժամանող գերմանական վայելչիա շոգենաւին նաւապետը կը հաղորդէ թէ Սանդա-Մառդայի մէջ, նախորդ շաբաթ օրէն մինչեւ վերջին երկուշաբթի օրը բուռն կռիւներ տեղի ունեցած են։ Այս կռիւներու ատեն Քոլոմպիական զօրագունդերէն 100 հոգի սպաննուած՝ երկաթուղիի գիծերը քայքայուած եւ ասոնցմէ զատ սոսկալի խժդժութիւններ ալ տեղի ունեցած են։ Այս պարագաներուն ներքեւ վայելչիա շոգենաւը հարկադրուած էր առանց բեռ առնելու մեկնիլ Սանդա-Մառդայէն։ Այս մասին կը հաղորդուի նաեւ հետեւեալ հեռագիրը.

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 11 սեպտ. Սանդա Մառիայէն կը հաղորդուի նաեւ թէ, ապստամբները կռիւներու ատեն յաջողութիւններ տարած են, որոնց հանդէպ Քոլոմպիական զօրագունդերը ետ քաշուած եւ գրաւած են Պանամա քաղաքը եւ Սեննեկայի շրջանակը. նմանապէս քանդած են երկաթուղիի գիծը եւ վայելչիա շոգենաւին, վերջին երկուշաբթի օրը ճամբայ ելլելէն վերջ շարունակած են իրենց արշաւանքը։

★ Ռուսիոյ Նիքոլա Ջարը, գահաժառանգ մեծ իշխանը, ինչպէս նաեւ Վլատիմիր եւ Նիքոլայեւիչ մեծ դուքսերը դէպի Քուրսք մեկնեցան, ներկայ գտնուելու համար այն տեղ կատարուելիք զօրահանդէսներուն։ Երեւցածին նայելով Ալեքսանտրա Թագուհին ներկայ չպիտի գտնուի զինուորական այս մարզանքներուն։ Քուրսքի մարզանքներուն մասին հետեւեալ հեռագիրը կը հաղորդուի.—

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 11 սեպտ. Այսօր կը սկսին Քուրսքի զինուորական մարզանքները։ Մոսկուայի զօրաբանակը, որ կը գտնուի Սերկիոս մեծ իշխանին հրամանատարութեան ներքեւ, կը բաղկանայ 76 վաշտերէ, 37 ջոկատներէ, 192 թնդանօթներով։ Մոսկուայի զօրաբանակին զինուորներուն թիւը կը հասնի 40,000ի։ Դալով հարաւային զօրաբանակին, որ պատերազմական նախարար զօրավար-Քիւրոբաթքինի հրամանատարութեան ներքեւ կը գտնուի, ունի 87 վաշտ եւ 48 ջոկատ։ Հարաւային բանակի զօրքերուն թիւը կը հասնի 48,000ի որոնք իրենց հետ ունին 216 թնդանօթներ։

★ Ֆրանսայի ծովային նախարար Բէլըդան եւ դատական նախարար Վալէ Բարիզէն մեկնեցան դէպի Բորսիքա եւ Թունուզ ճամբորդութիւն մը ընելու համար։

★ Նիքարակուայի հանրապետութեան նախագահը, Քորինթոյի վրայ Փոնսիքայի ծոցը գնաց, Հոնտուրասի հանրապետութեան նախագահին հետ բանակցութիւն մը կատարելու համար։

★ Ամերիկեան խօլա մարտանաւը Սանդա-Քաթարինա կղզին ժամանեց։ Պրազիլիոյ ծովային նախարարը, խօլայի օգնութեան մարտանաւ մը ղրկեց։

★ Գերման վարչապետ կոմս Պիւլով պտոյտով Հէլկոլանտ գնաց։ Իրեն հետ են նաեւ բազմաթիւ երեսփոխաններ։

★ Բեքինէն կը հեռագրուի թէ Լուհանի երկաթուղիի երկու ֆրանսացի պաշտօնեաներ, Բեքինի եւ Բաօզինկֆուի ճամբուն միջեւ, Չինացիներու կողմէ յարձակուած կրելով, մահացու կերպով վիրաւորուած են։ Յարձակում ընող Չինացիները առած են նաեւ վիրաւորներուն վրայ գտնուած մեծկակ գումար մը, որ երկաթուղիի պաշտօնեաներուն պիտի վճարուէր։

★ Ամերիկեան Սիսսիպպի յածանաւը, որ Հայիթիի ղեկավար կը գտնուէր, հրաման ստացաւ Քոլոն մեկնելու եւ Վիսքոնսին յածանաւն ալ Բանամա ղրկուեցաւ։

★ Մատրասէն 12 սեպտ. թուականով կը հաղորդուի թէ, անգլիական թղթատարական կառախումբ մը Մատրասէն 20 մղոն հեռու, ջուրով ողողուած կամուրջի մը հետ գետին մէջ թաւալեցաւ. բազմաթիւ ճամբորդներ մեռան։ Հասած լուրերու համաձայն եւրոպացի ճամբորդներու վնաս մը չէ եղած։

★ Ֆրանսայի Գաղթային նախարարը Ֆօռ-տը-Ֆռանսէն ստացաւ հեռագիր մը որ կը ծանուցանէ թէ ամէն միջոց ձեռք առնուած է Մարթինիքի հիւսիսային մասին բնակիչները պարպելու համար. բնակիչները մաս առ մաս կը փոխադրուին կղզիին հարաւային կողմը, այն տեսակ հողերու վրայ՝ որոնք կամ պետութեան կը պատկանին, եւ կամ նուիրուած են Մարթինիքի մեծ հողատէրներուն կողմէ։ Մինչեւ Պ. Լաքրուայի եւ իր մարդոց ժամանումը, կղզին վտանգաւոր մասերուն վրայ պահակներ դրուած են, մօտեցողները հեռացնելու համար։ Զինուորական ջոկատ մը սկսեր է այրել Բըլէ լերան վերջին ժայթքման առթիւ մեռած անձերու դիակները. այդ մարդիկը կը պատկանէին Մոռն Ռուժի, եւ Աժուպա-Պույեռնի։ Վիրաւորները կը դարմանուին Ֆօռ-տը-Ֆռանսի մէջ՝ ուր փոխադրուած են։ Կատարուած քննութիւնները կը յայտնեն թէ Բըլէի վերջին ժայթքման միջոցին այն անձերը միայն մեռած են՝ որոնք կա՛մ դուրսը կը գտնուէին, եւ կամ բաց տուներու մէջ։ Գոց բնակարաններու մէջ գտնուող մարդիկը չեն մեռած բնաւ. միայն, անտանելի տաքութիւն մը զգացեր են։

★ Լոնտոնէն կը հեռագրեն.—Այս պահուս Հիւսիսային ծովուն մէջ 27 հազար ոչխարներ կը գտնուին։ Անգլիական Նիվարիս նաւը՝ որ ատեն մը կը փոխադրէր դէպի Լոնտոն, պարտաւորուեր է ծով նետել իր բովանդակ միսի բեռը, որ նաւուն ջուր առած ըլլալուն պատճառաւ ակած էր հոտիլ։ Նաւաղները ամբողջ երեք օրի պէտք ունեցեր են այդ գործողութիւնը գլուխ հանելու համար։

★ «Տէյլի Կրաֆիք»՝ Ֆրանսայի եւ Սպանիոյ հաւանական միաձնեցման մասին խօսելով հետեւեալ ուշագրաւ խորհրդածութիւնները կ'ընէ.—«Լատին միութիւն մը եթէ երբեք առաջ գայ Եւրոպայի մէջ, Անգլիոյ համար պիտի ստեղծէ շատ մը անպատեհութիւններ՝ որոնք չեն կրնար արհամարհելի նկատուիլ։ Այդ տեսակ միութեան մը գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ Անգլիայէն կորզել ծովային գերակշռութիւնը։ Արդէն Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը բաւական խախտեց այն դիրքը՝ զոր Անգլիա ունի Միջերկրականի մէջ. եթէ երբեք Սպանիա ալ միանայ այդ համաձայնութեան, անշուշտ ներեւ է որ մեր դիրքը բոլորովին պիտի վտանգուի։ Այս պատճառաւ պէտք է որ Անգլիա ուշադիր հսկողութիւն մը ընէ այն քաղաքագիտական արտայայտութեանց վրայ՝ որոնք այս միջոցիս կը փոխանակուին Բարիզի եւ Մատրիտի միջեւ։

★ Կոմս Հանրի Տըլավէլէքս մեծ պատրաստութիւններ տեսնելու վրայ է՝ օդապարիկով Միջերկրական ծովուն վրայէն անցնելու համար։ Օդապարիկը ճամբայ պիտի ելլէ Բալավասէն. իրեն պիտի հետեւի Նէբէ մօրփիլըրձակը։ Օդապարիկէն տատրակներ թող պիտի տրուին տեղեկութիւն հաղորդելու համար։

★ Քուինսլանտի ծովեզերքին վրայ, Բէրսի-Իսլանտի փարոսին պահապանները ամիսներէ ի վեր մոռցուած ըլլալով կառավարական հայթայթիչներուն կողմէ, անօթութենէ մեռնելու մօտ էին՝ յուսահատական կացութեան մէջ, երբ անգլիական շոգենաւ մը, որ հեռուէն նշմարած էր անոնց նշանները, իսկոյն օգնութեան փութացած եւ ազատած է զանոնք։ Մոռցուած պահապանները, որոնք քսան հոգի մը կան, եւ որոնց վեց ամիսը անգամ մը իրենց պարէնը կը ստանային, ֆիզիքական խղճալի վիճակի մը մատնուած էին։

★ Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ անհաւատալի փոթորիկ մը տեղի ունեցեր է Անգլիոյ մէջ։ Հունձքերու վնասը շատ մեծ է։ Մետոյրնի շրջականները փողոցները եօթը մատ բարձրութեամբ կարկուտի խաւէ մը ծածկուեր են։ Մինակ Քէնդ գաւառակին մէջ վնասը 100,000 անգլիական ոսկի կը հաշուուի։ Վինսայի շրջականները տեղացած կարկուտներուն իւրաքանչիւր հատիկը 240 կրամ ծանրութիւն ունին եղեր, այնպէս որ բազմաթիւ թռչուններ ոչնչացեր են։

Վաղուան թուով
«ՈՍԿԻԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ»

ՔՐՈՆԻԿ

Հակառակ ծանուցուածին, հակառակ յայտնուած յոյսերու, շաբաթ օր, Պատրիարքարանի մէջ ո՛ եւ է խորհրդակցութիւն չէ՛ եղեր Պատրիարքարանի ելմտական կացութեան մասին, մասնակցութեամբ դիւանի տեսուչներու եւ մասնաւորապէս ելեւմտից տեսչին։ Անպաշտօն կերպով խորհրդակցութիւն մը միայն պիտի կատարուի եղեր, Պատրիարքարանի հասոյթները աւելցնելու միջոցներուն վրայ խորհելու համար։

×

Ս. Պատրիարքը՝ շաբաթ իրիկուն Պէօյիւքտէրէ՝ օդափոխութեան եւ հանգիստ առնելու գնաց։

×

Աւելէ հինգ տարի առաջ, Աղեքսանդրեան Յովհաննէս անուն ազգային մը՝ իր կենդանութեանը քանի մը կտոր ամբողջովին միւլք կալուածներ վագֆ կ'ընէ Պաղտատի ազգ. աղջկանց վարժարանին, եւ կը յանձնարարէ որ իր մահուընէն վերջ, այդ վագֆներուն միւթէվէլլի կարգուի տեղւոյն առաջնորդը, ո՛վ որ ալ ըլլայ։ Աղեքսանդրեան էֆ. պայման կը դնէ նաեւ որ այդ կալուածներուն մատակարարութիւնը իինք վարէ մինչեւ իր մահը։ 1899 յունիս 22ին, այդ ազգայինը յանկարծական կերպով մը կը մեռնի Պաղտատի մէջ, եւ տեղւոյն Քաղ. ժողովը խնամակալ մը կը կարգէ հանգուցեալին Սառա անուն աղջկանը համար։ Պաղտատի Պատր. փոխանորդը, անմիջապէս վերոյիշեալ կտակին նկատմամբ եղած արձանագրութեանց կը դիմէ, եւ երկար պրպտումներէ վերջ չի գտներ ուրիշ արձանագրութիւն՝ բայց եթէ Աղեքսանդրեան էֆ.ի մահուան արձանագրութիւնը։ Ատոր վրայ տեղեկագիր մը կը ղրկէ Պատրիարքարան։ Ի պատասխան այդ տեղեկագրին, Պատրիարքարանը մօտ օրէն Պաղտատի Պատր. Փոխանորդին կը ղրկէ Աղեքսանդրեանի կտակին հէօճէթներուն պատճէնները, ինչպէս նաեւ կարգ մը ուրիշ արձանագրութիւններ՝ զորս ժամանակին քաղած ու պահած էր Խաչատուրեան Կարապետ էֆ.։

×

Պարսից Վեհ. Շահը Նիւ-Եորքի պարսկական հիւպատոս նշանակեր է Քէլէկեան Տիգրան խանը՝ որ երկար ատենէ ի վեր Ամերիկա կը գտնուի, եւ որ տակաւին վերջերս ստացած էր խանութեան տիտղոսը։

×

Կարինէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սանասարեան վարժարանի տեսուչներէն Սրուլեան էֆ. հոն ժամաներ է։

×

Շաբաթ օր Պատրիարքարանի մէջ խմբագրուեցան կարգ մը պաշտօնագրեր որոնք մատուցուեցան առ որ անկ է։

×

Շրջանաւարտներու քննիչ յանձնաժողովը վաղը կը գումարուի՝ իր տեղեկագիրը պատրաստելու համար։

×

Փոխանորդարանը հետեւեալ ծանուցումը ղրկած է մեզ՝ հրատարակութեան համար.—«Երզնկայի Կիզլիճէ գիւղին մէջ ամուսնանալէ եւ կնոջը հետ երկու տարի միայն կենակցելէ յետոյ, պանդխտութեան մէջ թափառացած Յարութիւն Մանուկեան անուն կիւռինըրինգ տարեկան, միջահասակ, սեւահեր, աչքերը սեւ եւ դէմքը ծաղկաւեր ազգայինը քսանըմէկ տարիէ ի վեր անյայտ եղած է։ Կը յանձնարարուի արգոյ ազգայնոց, որ եթէ երբեք յիշեալին ո՛ւր, ողջ, կամ մեռած ըլլալու մասին ո՛ եւ է տեղեկութիւն ունին, հաճին ծանուցանել Պատրիարքարանիս։»

×

Հանգուցեալ Աբրահամ աղա Էսմէրեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Ազգ. Հիւանդանոցին.—Տէր եւ Տիկին Յարութիւն էֆ. Փափազեան՝ 108 ղրուշ, եւ Եղբարք Աւետիսեան 108 ղրուշ։

Էսմէրեան, Փափազեան, Գրրիքեան, Չէրքէզեան, ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք բարեհաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ԱԲՐԱՀԱՄ ԱՂԱ ԷՍՄԷՐԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, եւ այս տխուր առթիւ իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ
ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 14 սեպտ.—Պարսից Շահը այսօր մեկնեցաւ դէպի Ռուսիա։ Ժողովուրդը խանդավառ կերպով ծափահարեց զինքը։

ԲՈՑՏԱՄ.—Երէկ՝ ի պատի՛ւ Սաքսոնիոյ Թագաւորին տրուած սեղանին ջերմ բաժակաճառեր փոխանակուեցան երկու վեհապետներուն միջեւ։ Թագաւորը այսօր մեկնեցաւ։ Վիլհէլմ կայսրը մինչեւ կայարան ընկերացաւ իրեն։

ՊՐՈՒՔՍԷԼ.—Սուառ թերթը կը ծանուցանէ թէ Թագուհիին վիճակը յուսահատական է։ Հաւանական է որ Լէօբոլտ Թագաւորը երկար ատեն չմնայ Լիւշոնի մէջ, Պրիւքսէլ վերադառնալու համար։

ՎԱՅԱՆՍ.—Պ. Մօրիս Ֆօռ, երեսփոխան եւ նախկին դեր-նախագահ դահլիճին, Տռոմէի ծերակուտական ընտրուեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Քաղաքական շրջանակներու մէջ կը ծանուցուի թէ Նախարարաց Խորհրդոյ յառաջիկայ նիստը, Խորհրդարանին վերաբացումը յառաջիկայ հոկտ. 14 երեքշաբթի օրուան համար պիտի որոշէ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բեքինէն քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ արքունիքը Բեքին վերադարձեր է։

ՊՐՈՒՔՍԷԼ.—Լէօբոլտ Թագաւորը յառաջիկայ փետրուար ամսուն Նիւ Եորք պիտի մեկնի։ Պիտի այցելէ Մ. Նահանգներու մէկ քանի քաղաքները եւ Չինաստանի ու Հնդկաստանի ճամբով պիտի վերադառնայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թօկիօյէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ կացութիւնը միշտ յուզուած կը մնայ։ Ապստամբները վերստին գրաւեր են Քոլոն քաղաքը, որ Բանամայի հիւսիսային կողմը կը գտնուի։

ԲԱԼԷՐՄՕ. — Սեպտեմբեր 29ի հանդէսները անսովոր փայլ մը պիտի ունենան։

ՆԱԲՈԼԻ.—Նախարարապետ Պ. Ծանարտէլլի, ընկերակցութեամբ հանրային կրթութեան նախարար Պ. Նազիի, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ երեսփոխաններու, այսօր հոս հասաւ։ Մինչեւ Նաբոլի, բոլոր երկաթուղիի կայարաններուն մէջ Պ. Ծանարտէլլի սիրալիր ընդունելութիւն մը գտաւ կառավարական պաշտօնեաներու, ծերակուտականներու եւ երեսփոխաններու կողմէ։ Ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը ծափահարեց զինքը։ Օրուան միջոցին, այլ եւ այլ ընկերակցութեանց պատկանող պատգամաւորութիւններ՝ ուղերձներ մատուցին։ Իրիկունը, քաղաքապետութիւնը 400 հոգինոց հացկերոյթ մը սարքեց՝ շնորհակալութիւն յայտնելու համար այն բարեացակամ տրամադրութեանց մասին՝ որոնց կառավարութիւնը առարկայ դարձուցած է Նաբոլին եւ հարաւային նահանգները։ Պ. Ծանարտէլլի վաղը պիտի սկսի շրջագայիլ Նաբոլիի շրջակաները, որոնցմէ ուղակի Պազիլիքաթայի նահանգը պիտի անցնի։

ԲԱՐԻԶ.—Մաքսատանց նախկին տնօրէն Պ. Պուսքէ Սօֆիա մեկնեցաւ իբր պատուիրակ պուլկար փոխառութեան ֆրանսացի բաժնետէրերուն։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 սեպտ.—Կը հաւաստուի թէ Ալէքսանտրա Թագուհին յառաջիկայ հինգշաբթի մեկնելու պիտի երթայ Քոբէնհակ, որովհետեւ Տանիմարքայի օդը շատ յուրտ է Էտուըրտ Թագաւորին համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Զօր. Ֆրէնչ Ս. զօրաբանակին հրամանատար պիտի անուանուի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլ. մէկ քանի թերթեր՝ խօսելով Սպանիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ երեւցած միաձնեցման եւ Իտալիոյ հետ գոյացած վերջին համաձայնութեան վրայ, կ'ըսեն թէ այդ դաշնակցութիւնները կը ձգտին տկարացնել Անգլիոյ դիրքը Միջերկրականի մէջ, եւ թէ անգլ. կառավարութիւնը պարտաւոր է հսկելու։

ՊԵՐԼԻՆ.—Լորտ Ռօպէրթս եւ անգլ. միւս սպաները Անգլիա դարձան։

ԲԱՐԻԶ.—Լա Հէյէն կը հեռագրեն թէ պօէր զօրավարները հաւանաբար ետ պիտի կենան Եւրոպայի մէջ բանախօսութիւններ ընելէ ի նպաստ Պօէրներու դրամ հաւաքելու նպատակաւ. որովհետեւ Անգլիա հաւանած է երեքէն հինգ միլիոն ստեռլին ոսկիի բարձրացնել պատերազմէն յառաջ եկած վնասներու հատուցման յատկացուած գումարը։

ԲԱՐԻԶ.—Բեզերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Ջարը Տիֆլիզ հասած է, ներկայ գտնուելու համար ռազմափորձերուն։

ԲԱՐԻԶ.—Բեզերսպուրկի ֆրանսական նախորդ դեսպան Մօնթէպէլլօ մարքիզը Բարիզ հասաւ։ Յայտարարեց թէ երբեք քննադատած չէ Ֆրանսայի ներքին քաղաքականութիւնը։

ԲԱՐԻԶ.—Պարսկաստանի Շահը 5000 ֆր. նուիրեց Բարիզի աղքատներուն։

ԲԱՐԻԶ.—Կը ծանուցուի թէ ծովային նախարարը որոշած է ետ առնել նաւաբաժիններու ընդհ. հրամանատարութեան վերաբերեալ հրամանագիրները։

ԼԱՆՏԵՐՆՕ.—Դեր-քաղաքապետը, ընկերակցութեամբ 25 ոստիկաններու եւ 150 զինուորներու, վերստին փակեց Սէնդ-Էսբրիի Քոյրերու վարժարանը։

ԲՈՑՏԱՄ.—Սաքսոնիոյ Թագաւորը հոս հասաւ, եւ կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Վիլհէլմ կայսեր եւ կայսրուհւոյն իշխաններուն կողմէ։ Երկու վեհապետներու փոխադարձ ողջագուրումը շատ սիրալիր եղաւ։

ԱԹԷՆՔ.—Ոստիկանութիւնը հրաւիրեց Պիրէօս ելլող 20 Պուլկարներուն որ անմիջապէս մեկնին։

ՊՐՈՒՔՍԷԼ.—Լոնտոնի մէջ կատարուած բանակցութեանց անյաջող ելքը պատճառ եղաւ յառաջ բերելու Պ. Քրիւկէրի եւ պօէր զօրավարներուն միջեւ։ Այս պատճառաւ կը վախցուի որ չփոթութիւններ ծագին Հարաւ. Ափրիկէի մէջ։

ԱԹԷՆՔ.—«Նէօ Աստի» կը ծանուցանէ թէ Եորկիոս Թագաւորը Քոբէնհակէն պիտի ստորագրէ խորհրդարանին լուծման հրամանագիրը, եւ նոր ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան նոյ. 15ին կամ 23ին։

ԴԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 14 սեպտ.—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ պառակտեալ հանրապետականները որոշած են ոյժ տալ նախագահ Ռուզվէլթի վերընտրութեան, որ այս կերպով կ'ապահովուի այժմէն։

ԲԱՐԻԶ.—Հարիզի ծովակալ Բիլլիքի մահուան լուրը կը հերքուի։

ԲԱՐԻԶ.—Կուսակցական Ֆիրմէն յայտարարութիւն մը հաներ է Գերմանիոյ դէմ։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսական Խորհրդարանի բացումը կը կատարուի հաւանաբար հոկտեմբեր 14ին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 31 Օգոստ.			Սօս. Օթ. տը Ֆէլ է տէՖ	18	50	ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ		
Օսմ.Քոն. Սէռի Դ. Օ.Ո.	31	26	Ագսիոն Գոմմ.բոխալ	1	30	Անգլ. Ոսկի	110	02
Ամենէն բարձր գին »	31	31	Թօպագօ Գորլորէշըն	0	10	20 Ֆրանգնոց	87	19
» վար գին »	31	25	Անթրըբրիզ ժէնէրալ	0	8	20 մարքնոց	107	10
Ռումէլի երկաթղ. Ֆր.	121	85	Անատօլու Երկաթ. Ագս.	10	45	Բօլ Էմբէրիալ	90	10
Ամենէն բարձր գին »	121	75	» » Սէռի A	525	—	Քրիմեց	51	09
» վար գին »	120	87	» » » B	519	—	Մէճիտիէ արծաթ	108	03
Թրամվայ »	154	—	Պանգ տը Սալօնիք Ագս.	164	—	Մէճիտիէ քառորդ	107	25
—			5% Հէլլէնիք 1881	205	50	Մէճիտիէ մանրուք	103	25
			Պանգ Նասիօն. Թուռ.	418	50	Պէշլիք	103	30
3 օրուան Քոնսոլիտ	370	—	Լօրիլոմ	72	—	Մէթալիք	103	20
3 » Երկաթուղի	2	—	Թրանսվալ	154	—	Ռուսլի արծաթ	68	20
			Պոլսոյ Քարափի Ընկ.	496	—	Շիլին	109	10
ԲԱԹՈՒՄ, 1 Սեպտ.			Տէրքօզի Ջրի Ընկ.	260	—	Ֆր. արծթ. Ֆրնս.	87	10
Օսմ. Քոն. Սէռի Դ, Օ.Ո.	31	10	Թրամվէյի Ընկ.	495	—	» » բուլկն.	86	—
» ժամ 5ին «	31	01	Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբ.	262	25	» » իտալկն.	81	20
Ռում. երկաթուղի Ֆր.	121	75	—			Ռէճինա	09	—
» » ժամ 5ին »	119	75	ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			Ռուսլի թղթադրամ	8	63
—						Ֆլօրին »	9	05
Թապագ Թիւրք Ռէժի	15	12	Լոնտոն 3 ամիս	108	3/4	Մարք »	107	20
Օրիկարէթ, Սէռի A	0	20	» » » չէք	109	1/2	Տրախմի »	36	30
» » B	0	30	Բարիզ » »	23	12	Անգլ. ոսկի »	109	30
Պանգ տը Մէթէլին	8	50	» » » չէք	22	97	Ֆրանս. » »	87	15
Ագսիոն տէ Թրամուէյ	5	45	Պերլին անտոկոս չէք	18	67	Ռուսկն. » »	87	—
Ժուիսանս	4	30	Քուրոն Աւստրիական	21	81	Պուլկ. » »	86	20
օսիէնթէ տ'Ասիւրանս	3	67	—			Իտալ. » »	85	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 13 Սեպտ.			Լոնտոն, 13 Սեպտ.			Վիեննա, 13 Սեպտ.		
3% Ֆրանսկն.	101	32	Անգլ. Քոնս.	93	56	Ռում. երկթ.	116	50
3½% »	101	85	Օսմ. Թանթ B	55	25	Օսմ. Ռէժի	310	50
Օսմ. Քոնս. D	29	35	» C	31	12	Փոխն. Լոնտոնի վրայ	239	70
Ռում. Երկ.	124	—	» D	29	12	—		
Օսմ. Ռէժի	343	—	Օսմ. Պանգա	13	25	Պրիւսէլ, 11 Սեպտ.		
Օսմ. Կայս. Պանքա	585	—	Էժիբսիէն Իւնիֆիէ	109	—	Թանթ Օսմ. Սէռի D	29	05
Օսմ. Մաքս	510	—	Տօմէնիալ	105	—	Ռում. երկաթուղի	123	50
Օսմանիէ	510	—	Հայտարի երկաթուղի	14	—	—		
Քրէտի Լիօնէ	—		Դամասքա »	81	—			
5% Իտալական	102	95	5% Հելլենական 1881	41	—	Պերլին, 13 Սեպտ.		
Սպանիական արտաքին	85	20	Թանթ »	32	—			
Թէմպէքի փոխառութ.	470	—	Մոնօբոլ »	43	50	Ռում. երկաթուղի	123	50
Սելանիկ-Կ. Պոլսոյ երկ.	289	—	Պուլկար 1888 6%	99	—	Ռուպլի (100ը)	216	75
Գասսապա երկթ.	369	—	Թրանսվալ Քոնս.	06	31	Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	31
Թրանսվալ Քոնս.	157	—	Փոխառթ. Բարիզի վրայ	25	35	—		
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	20	—					

ՏՈՔԹ. Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Բերա, Մեծ-Փողոց, Կալաթա Սէրայի դպրոցին դէմ, թիւ 200
Գշ. Եշ. Շբ. օրերը առաւօտուն կանուխէն մինչեւ երեկոյ ժամ $11^1/_2$,
Բշ. Դշ. Ուր. օրերը 6էն $11^1/_2$. Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

SAMUEL MENASSÉ & CIE
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹՂԹԵՂԻՆԱՑ
Պոլիս, Մարբուճճըլար, Թիւ 8—10
Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ մէջ
ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ «ԼԱԹԻՖ»
Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 25 — Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 25

ԱՆԱՐԱՏ
ԹԱՇ-ՏԷԼԷՆԻ ՋՈՒՐ
ՀԱՄԵՂ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ
ՑԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԱԾ ՈՂՈՐ ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ ԱՆԽՏԻՐ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ
ԵՐԿՈՒ ՏԵՍԱԿ ՊԶՏԻԿ ՇԻՇԵՐՈՒ եւ ՃԵՐՄԱԿ ՀԱՑԱՐԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Մասնաւոր կնիքներով եւ եռիքերներով գոցուած
ՋԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵԷՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է
Ղալաթիա, Եէր Ալթը Ճամիի կողմը, Խրիստոֆերկի խանին տակ, Թիւ 5
ՕՀԱՆ ՔՈՒԼԱՔԵԱՆ ԷՖ.Ի ԽԱՆՈՒԹԸ

ՀԱՅ ԿՕՃԿԱՎԱՃԱՌ
ԱՐՇԱԼՈՅՍ
Թիւ 9, Սուլթան Համամ, Քրէտի Լիոնէի կից, Թիւ 9
ԱԺԱՆ ԾԱԽԵԼ ԵՒ ՇԱՀԱՆԱԼ
Յաճախորդաց կողմէ ինծի հանդէպ ցոյց տրուած համակրանքէն աւելի քաջալերուած, այս անգամ սկսած եմ վաճառատանս մէջ պատրաստել ամէն տեսակ կօշիկներ, արանց, կանանց եւ տղոց համար։ Ամէն անոնք որ ճաշակի տէր են, կրնան անգամ մը մեր ԱՐՇԱԼՈՅՍ վաճառատունը գիմել եւ փորձել մեր կօշիկներու թէ անմրցելի աժանութիւնը եւ թէ նորաձեւութիւնը։
Նաեւ չափու վրայ յանձնարարութիւններ ամենայն փութով կը կատարուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուին նաեւ կօշիկ պատրաստելու համար ամէն տեսակ գունաւոր ամերիկեան եւ ֆրանսական կաշիներ, բուրդէ եւ բամպակէ մանածներ եւլն., որուն տէրն է ՅՈՎՍԷՓ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Ղալաթիա մասնաճիւղ չունինք

Փ. Ա. ԳԱՍԱՊԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՈՐԷԻՑ ԵՒ ՆԵՐԿԵՐՈՒ
Պոլիս, Մարբուճճըլար, Չարշըլը խան թիւ 24
Մեծ մթերք ներկերու եւ դեղերու
Թարմութիւն եւ զտութիւն երաշխաւորեալ
Դիւրամատչելի պայմաններ — Չափաւոր գիներ
Գաւառներէ յանձնարարութիւններ կ'ընդունուին
եւ
Կը կատարուին ճշդապահութեամբ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
Տ. ԺՕԶԷՖ
360, Բերա, Մեծ-Փողոց, 360
Սենթ Անթուան եկեղեցւոյն ճիշդ դէմ առ դէմ
Ամենէն կատարելագործեալ եւ նորագոյն գործիքներով կը պատրաստուին
Ամէն տեսակ եւ ամէն մեծութեամբ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐ
Արտակարգ աժանութիւն
Բլաթինօթիփի եւ մեծացում (ակրանտիսըման) իւղանկար եւ ջրանկար
Փափաքողաց բնակարաններու մէջ ալ պատկեր կը հանուի

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ

46րդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. [illegible] (corps enseignant) [illegible] (école secondaire moderne) [illegible] (Real-schule) [illegible] 1902-1903 [illegible] 3/15 [illegible]

Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Վ. ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Բանկալթի
P. GABRIEL DR. MENEVICHIAN
Constantinople, Pancaldi

13—14

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՌԱՋՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՍՕՖԻԱ
Դրամագլուխ, Պահեստ
եւ Երաշխաւորութեան գումար
ՖՐԱՆՔ 7.500.000
Դրամատուն Ընկերութեան ի Թուրքիա
ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
Ընկերութիւնը չներկայացուած Գաւառներու մէջ Գործակալներ կը ՓՆՏՌՈՒԻՆ։
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Ճէնտիխան. Թիւ 1—2

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՃԱՇԱՐԱՆ
ԱՂԷԿ ԵՒ ԱԺԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐ ԿՈՒԶԷ՞Ք
ԴԻՄԵՑԷՔ
Բերա, Կլավանի փողոց, Թիւ 5—7
ԺՕՌԺ ՏԱՍՍԻՌԱ
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
Երեք պնակ կերակուր, գինի, անուշեղէն եւ ուզածնուդ չափ հաց
5 ՂՐՈՒՇՈՎ

ՀԱՃԻ ՍԱՐԻՄ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 136.
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 54.
Ղալաթիա, Թօբճուլար ճամբան, թիւ 101.
Հարսանիքներու եւ երեկոյթներու համար գեղեցիկ սպասներ, ինչպէս նաեւ կանոնաւոր սպասարկութիւն։

ԹԻԷՌ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Բերա Բուռկի Բասաժ
Մեծ մթերանոց հեծելանիւներու եւ յարակից ամէն տեսակ հեծելանիւի կազմածներու, լապտերներու, օդամուխ գործիներու, եւլն. եւլն. եւլն.
ՊՈՍՖՈՐ ՀԵԾԵԼԱՆԻՒՆԵՐ
մասնաւորաբար արեւելքի համար պատրաստուած
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
Հեծելանիւներու շինութեան եւ նորոգութեան համար

Western Assurance Company
ՈՒԷՍԹԸՐՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ին
Հաստուցուած վնասներու գումարը Անգլ. ոսկի 6,000,000
Պատրաստ դրամ եւ տարեկան հասոյթ » » 1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ » » 410,000
Հրապարակիս ծանօթ Ֆրանս. եւ Գերմ. ընկերութեանց դրամագլուխը 100,000էն աւելի չէ։
Ուէսթըրն Ընկ.ը հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ։ Վնասները տեղւոյն վրայ եւ անմիջապէս կ'հատուցանէ։
Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պաղչէ Գաբու, Անանիասեան խան, 20. 21. 22
Ծանօթ. — Տեղեկա է՛ն ծանօթ Ֆրանս. և Գերմ. ընկերութեանց պատրաստ գումարը իրենց հասոյթին հետ բաղդատմամբ 100 %էն աւելի չէ, մինչդեռ Ուէսթըրնինը 125% է, ինչ որ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր միջակցաց։
Գաւառներուն մէջ գործունեայ եւ պատուաւոր գործակալներ կը փնտռուին

ՀԷՐՃԱՅԻ ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՀԷՐՃԱՅԻ
ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՑԱՃԱԽՈՐԴԱՑ ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԱՐ
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ
ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ
ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ
ՈՒՆԵՆԱԼ ԴԻՄԵՑԷՔ
Պոլիս, Ոսկերչաց Շուկայ
Մեծ-Փողոց թիւ 13
ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առաջնակարգ ըլլալու պայմանով։
ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։
ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։
ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ եւ արծաթեայ գաւազաններ։
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար շաբաթական հարիւրին 5 վճարում կանոնիկ գնողին համար հարիւրին 5 զեղչ
Գործածուած գոհարեղէնները եթէ վնասուած չեն, հարիւրին 10 զեղչով ետ կ'առնուին

ՆՈՐ ՓՈՐՁԵՐՈՒ ՊԷՏՔ ՉԻ ԿԱՅ
ՄԱՅՍԹԵՐՍՔԱՖԹ ՍԻՍԹԷՄՈՎ
15 շաբաթէն սորվեցայ ֆրանսերէն սահուն կերպով խօսիլ։
Յ. Յ. Յակոբիկեան
15 ՇԱԲԱԹԷՆ ԿՐՑԱՑ
2-3 տարի անգլիական վարժարանները յաճախողներու հետ խօսիլ անգլիերէն։ Օր. Մարգարեան

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1805
Մանկավարժական դասագրքերու
կեդրոն
ԳՐԱՎԱՃԱՌ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ
ՀԵՂԻՆԱԿ
Կ. Պոլիս, Մերճան փողոց, Թիւ 57

MATTONI
GIESSHÜBLER
ԲՆԱԿԱՆ
ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ
ԻՆՔՆԱԲՈՒՂԽ ԱՂԲԻՒՐ ԱԼՔԱԼԵԱՆ
ՍԵՂԱՆԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ԶՈՎԱՑՈՒՑԻՉ
ԸՄՊԵԼԻ
Հազի, կոկորդի ցաւերու, ստամոքսի, ճարպոսի եւ միզարգելութեան
[illegible]
ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՂ
Մեծ դեղարանատուներու, դեղավաճառներու, գինետուններու քով և ճաշարաններու մէջ։
Heinrich Mattoni, Carlsbad et Vienne

Արտօնատէր Ա. ՍԱՂԵԱՆ
Տպագրութիւն Սագաեան Յաջորդ

«ՇԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (73)

Ա. ՄԱՍԹԷ

ՔՐՈՋ ՆԱԽԱՆՁ

Բ ՄԱՍ

ԱՄՈՒՍՆՈՅՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

2.

[illegible]

—Եւ այս ամէնքը երկու տարուան մէջ։

—Երկու քուկէս տարուան մէջ, այո՛, պարոն։ Եւ որովհետեւ Պ. Մար- [illegible]

[illegible]

երեւար, եւ սակայն ես աղէկ գիտեմ անոնց ներքինը։ [illegible]

[illegible]

(Շարունակելի)